Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Najer Folksblat פּרייז 20 גראָשען

היינט 8 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

אונפּאַרטייאישע מאָריס - נטזעלשאַפטליכע טאָג - צייטונג

Nr. 100/1395 | Łódź, Poniedziałek 30 kwietnia 928 r. | זעקסטער יאָהרגאַנג | לאָדז, מאָנטאָג י' אייר תרפ"ח | Nr. 100/1395

אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 24-71. | Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 2471.

קעניג אַמאַנולאַה אין וואַרשאַ.

דער פייערליכער קבלת פנים פאַר'ן אַפגאַניסטישען קעניג.

וואַרשאַ, 29. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). די שטאָדט איז היינט דעקאָרירט. איבער די רעגירונגס - געביידעס און אין האָטעל „אייראָפּעיסקי", וואו ס'וואוינט די סוויטע פון אַפגאַניסטאַנישען קעניג, זענען חוץ די פּוילישע נאַציאָנאַלע פאָהנער, אויסגעהאָנגען אויך אַפגאַניסטאַנישע—שוואַרצע פאָהנער מיט אַ זילבערנעם הערב.

אין דער גאַנצער שטאָדט זענען אויסגעהאָנגען פּוילישע נאַציאָנאַלע פאָהנער.

דער הויפּט וואָקזאַל איז פּרעכטיג דעקאָרירט. אין דער לענג פון איהם זענען אויסגעשטעלט די פילאַרען, וועלכע מ'האָט ספּעציעל אויסגעבויט ביי ברענגען סלאָיואַצקי'ס קערפּער קיין פּוילען. דער גאַנצער וואָקזאַל איז פערזונקען אין אַ ים פאָהנער פּוילישע, אַפגאַניסטאַנישע און בלומען.

דער פעראָן איז אויסגעלייגט מיט חויטע סעפיכער.

פון 8 אינדערפריה זענען די גאַסען, וואָס פיהרען פון וואָקזאַל צום שלאָס אויסגעשטעלט מיט מיליטער און גרויסע פּאָליציי-אַבטיילונגען.

אויף די באַלקאָנען, פענסטער א. א. וו. זאַמלען זיך צעהנדליגער טויזענדער מענשען.

9 אינדערפריה הויבען זיך אָן צוזאַמענצוקומען אויפ'ן וואָקזאַל די פאָרשטעהער פון דער רעגירונג, פערטרעטער פון מאַרשאַלעק פּילסודסקי, דער גענעראַלען- און אָפיצירען-קאָרפּוס, סיים-מאַרשאַלעק דאַשינסקי, שטאָט-פּרעזידענט סלאָמינסקי, פּרעזעס פון שטאָט-ראַט, פּאָליציי, פּרעסע א.א.וו.

15 מינוט פאַר 10 קומט אָן דער מלוכה-פּרעזידענט מיט זיין פרוי.

דער אָרקעסטער שפּילט אויף דעם הימן.

אויפ'ן פעראָן געפינען זיך אויך דריי אַלבאַנישע אָפיצירען, וועלכע זענען נאָך נעכטען אָנגעקומען.

10 אַ זייגער קומט אָן דער קעניגליכער צוג. דער מלוכה-פּרעזידענט און זיין פרוי בעגריסען זעהר הארצליך די געסט. ס'ווערט געשפּילט דער הימן פון אַפגאַניסטאַן.

ס'הערען זיך 21 האַרמאַטען-שאָסען.

דער קעניג נעהמט אָפּ דעם ראַפּאָרט פון גענ. וורובלעווסקי, און ער גייט פערביי דער עהרען-קאָמפּאַניע.

ער איז פון מיטעלען וואוקס. טראָגט אַ גאַנץ בעשיידענעם מונדיר פון כאַקי-קאָליר בעהאָנגען מיט מעדאַלען. די קעניגין איז אַ שעהנע שלאַנקע ברונעטין, געהט אָנגעטון אינגאַנצען אין לילאַקאָליר.

דער הויפּט-מאַרשאַל פון קעניג טראָגט אַ רויטען מונדיר.

דער מלוכה-פּרעזידענט שטעלט פאָר פאַר'ן קעניג די מיניסטאָרען.

עס ווערען געגענזייטיג פאָרגעשטעלט די סוויטעס, און דער גאַנצער עולם לאָזט זיך מיט אויטאָ'ס אַוועק אין די פאַר זיי בעשטימטע אַפּאַרטאַמענטען אין מיניסטאָרען-ראַט.

אין ערשטען אויטאָ פאָהרט דער קעניג מיט'ן מלוכה-פּרעזידענט.

פון מיניסטאָרען-ראַט איז די קעניגליכע פאָר אַוועקגעפאָהרען מיט אַ וויזיט אין שלאָס.

12 אַ זייגער איז אויפ'ן זאַקסישען פּלאַץ פאָרגעקומען די צערעמאָניעס פון לייגען אַ קראַנץ אויפ'ן קבר פון „אומבעקאַנטען זעלנער".

פאַר די אויטאָ'ס זענען געפאָהרען אולאַנער, און 4 טראָמפּייטערס. נאָך די אויטאָס—מיליטער. מ'איז אָפּגעפאָהרען צוריק אין מיניסטאָרען-ראַט.

5 פאַרנאַכט זענען פאָרגעקומען די היפּישע קאָנקורסען (פערד-געיעגען) אין די לאַזשענקעס.

האַלב ניין איז פאָרגעקומען אַ גאַלאַ-מיטאָג, צו וועלכען דער קעניג מיט דער קעניגען זענען געפאָהרען אין זייערע פּראַכט-מלבושים.

האַלב 11 אין אָווענט איז פאָרגעקומען דער פייערליכער ראַוט, צו וועלכען ס'זענען אויך איינגעלאַדענט געוואָרען די שעף-רעדאַקטאָרען פון די יודישע צייטונגען.

פון דער יודישער געמיינדע איז איינגעלאַדענט געוואָרען נאָר דער עלטסטער ראַבינאַט-מיטגליד, הרב פערעלמוטער. אַזוי ווי ער איז נישט געזונד, האָט ער אַוועקגעשיקט פאַר מיטאָג אַ גרויסע בעגריסונגס-דעפּעשע מיט גליקוואונשען.

קעניג אַמאַנולאַה וועט קאָנפערירען מיט ריקאָוו'ן און טשיטשערינען.

ריגאַ, 29. (ספּ. טעל.) בעת דער אַפגאַניסטאַנישער קעניג וועט זיין אין מאָסקווע, וועלען דאָרט פאָרקומען אַ רייה קאָנפערענצען צווישען איהם מיט ריקאָוו'ן און טשיטשערינען.

די דאָזיגע קאָנפערענצען זאָלען האָבען אַ זעהר וויכטיגע פּאָליטישע בעדייטונג,

דעם טיפסטען בייליד דריקען מיר אויס דער

פאַמיליע שאַרפשטיין,

צוליב'ן פריהצייטיגען טויט פון זייער זוהן

נ. ע. דוד הערש

איהר זאָלט מעהר נישט וויסען פון קיין צער!

די אַרבייטער.

879

קוואַליפיצירטע הערן = שניידער = אַרבייטער

ווערען געזוכט ביי ניעדרוועדזשי, נאַרוטאָוויטשאַ 5.

884

Dr. med. M. GLAZER

ul. ZIELONA Nr. 6.

טעלעפאָן 45-49

הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען 8—7 2—12 9.30—8

Dr. RACHELA LEWI

פּאָנסקאַ 24, טעל. 42-72.

נאָך קורצע און שווערע ליידען איז נעכטען געשטאָרבען מיין ליבער מאַן, אונזער געטרייער פאָטער, גרויספאָטער און שוויגערפאָטער

נ"ע אליהו מיכאל ב"ר מרדכי

ערמאַו

(אין עלטער פון 72 יאָהר).

די לויה קומט פאָר היינט, מאָנטאָג, דעם 30. ד.ח. 2 אַ זייגער בייטאָג פון טרויער-הויז, אַלעע 1=טער מאַי (פּאַסאַזש-שולץ) 32, וועגען וואָס עס טיילען מיט די אין טיפען טרויער פערבליבענע

פרוי. זיהן, טעכטער און אייניקלעך.

אונזער טיפסטען מיטגעפיהל און בייליד דריקען מיר אויס אונזער חבר און פריינד

מולע עדעלמאַן, צוליב'ן טויט פון זיין

פאַטער.

יאַניע און פאַליע שולמאַן.

דער ענגליש=עגיפטישער קאנפליקט.

לאנדאן, 29 (א.וו.) דער קאנפליקט צווישען ענגלאנד און עגיפּטע איז לעצטענס בעזונדערס פערשארפט געוואָרען.

דער עגיפּטישער קאבינעט האָט בעשלאָסען צו איגנאָרירען די לעצטע ענגלישע נאָטע.

גוט-אינפאָרמירטע ענגלישע קרייזען דערקלערען, אז דער דאָזיגער בעשלוס פון עגיפּטישען קאבינעט וועט צווינגען ענגלאנד צו איבעררייסען אלע איהרע ביז-איצטיגע בעמיהונגען צו קומען אין א הסכם מיט עגיפּטע

ערב דעם 1. מאי.

ביאליסטאָק, 29 (א. וו.) דער היגער מאגיסטראט האָט בעשלאָסען דעם 1. מאי צו בעפרייען פון דער ארבייט אלע שטאָטישע בעאמטע.

ארעסטירט א „געזערד"-טוער.

ס'פּאָהרט ארויס די ערשטע גרופּע יודישע קאָלאָניסטען קיין בירא=בידזשאן.

מאָסקווא, 29 (טעלעגראפיש דורך יט״א). מ. ראבינזאָן איינער פון די וויכטיגסטע מיטגלידער פון צענטראל-קאָמיטעט „געזערד" אין סאָוויעט-רוסלאנד, וועלכער האָט געזאָלט מאָרגען אָפּפאָהרען קיין בירא-בידזשאן מיט דער ערשטער גרופּע יודישע קאָלאָניסטען, כדי זיי דאָרט איינצואָרדנען, איז ארעסטירט געוואָרען אין מאָסקווע.

אנשטאָט ראבינזאָנען איז געפאָהרען קיין בירא-בידזשאן ראשקעס צוזאמען מיט מערעזשינען און ברוק'ן.

דער ארעסט איז וואהרשיינליך פאָרגעקומען דערפאר, וואָס ראבינזאָן געהער צו דער אָפּאָזיציע.

אראבער בעפאלען יודישע וועג-ווייזער

ביים בעזוכען דאס קבר פון ישו הנוצרי

ירושלים (י.ט.א.) א גרופּע קריסטליך-אראבישע פאנאטיקער איז בעפאלען 2 יודישע וועג-ווייזער, וועלכע האָבען ארומגעפיהרט טוריסטען איבער דעם קלויסטער, וואָס געפינט זיך ביים קבר פון ישו הנוצרי. די מוסולמענישע אראבער, וועלכע זענען געשטאנען נישט ווייט אויף דער וואך, האָבען געהאָלפען שלאָגען יודען.

דער דאָזיגער אינצידענט האָט דא ארויסגערופען א שטארקע אויפרעגונג. מען דארף צוגעבען, אז אזעלכע אָנפאלען אויף יודישע וועג-ווייזער טרעפען זיך שוין נישט צום ערשטען מאָל.

ענטדעקט 13 אלטע קברים אין א״י.

ירושלים, 29. (טעלעגראפיש דורך יט״א) אין עפולה האָט מען ענטדעקט 13 אלטע קברים מיט סקעלעטען.

לויט אלע וואהרשיינליכקייטען שטאמען די דאָזיגע סקעלעטען פון בית-המקדש-השני.

אויפוואכענדער טעריטאריאליזם

אין צוזאמענהאנג מיט קאָלאָניזאציע אין בירא=בידזשאן.

מאָסקווע (י.ט.א.) די בעוועגונג ארום דער יודישער קאָלאָניזאציע אין בירא-בידזשאן האָט ארויסגערופען א שטארקען טעריטאָריאליסטישען שטראָם צווישען די יודען אין סאָוויעט-רוסלאנד. די נייע בעוועגונג איז אויך אריינגעדרונגען אין די רייהען פון די לינקע „פועלי ציון". ווי עס ווערט איבערגעגעבען, האָבען אפילו איינינע גרופּען פון די פועלי ציון געענדערט זייערע נעמען אויף „פועלי-בידזשאן".

פון דער פּראָווינץ ווערט אויך מיטגעטיילט, אז אין א ריי שטעדט זענען אין צוזאמענהאנג מיט'ן ארויספאָהר פון די ערשטע יודישע קאָלאָניסטען קיין בירא-בידזשאן פאָרגעקומען גרויסע געזעגנונגס-פייערונגען אונטער'ן לאָזונג: „לשנה הבאה בבירא-בידזשאן".

פער׳משפט א פיהרער פון היטלעראווצעס.

בערלין, 29 (טעלעגראפיש דורך יט״א). די געשוואוירענע ריכטער האָבען פער׳משפט צו 3 וואָכען ארעסט דעם פיהרער פון די היטלעראָווצעס, געבעלס, פאר בעליידיגען דעם יודישען וויצע-פּרעזידענט פון דער בערלינער פּאָליציי, ד״ר ווייס.

יודישע פאלקס=שולען אונטער ליט=ווישער פערוואלטונג.

קאָוונע, (יט״א) לויט א פעראָרדנונג פון בילדונגס-מיניסטער זענען אלע יודישע פאָלקס-שולען אין ליטע איבערגעגאנגען אין רשות פון די פערוואלטער פון די ליטווישע פאָלקס-שולען. דער מיניסטער האָט ערקלערט, אז די רעגירונג טוט דאָס צוליב שפּאָרזאמקייט. דער אמת איז אָבער, אז די ליטווישע רעגירונג וויל בעקומען א דירעקטע השפעה אויף די יודישע פאָלקס-שולען.

פארשטעהער פון „אָרט" דר. לוואָוויטש אָנגעקומען קיין מאסקווע.

מאָסקווע, (יט״א) ד״ר לוואָוויטש, דער מיטגליד פון בערלינער צענטראלער פערוואלטונג פון „אָרט", איז אָנגעקומען קיין מאָסקווע מיט דעם צוועק צו שליסען אַן אָפּמאך מיט דער סאָוויעטישער רעגירונג וועגען אריינפיהרען קיין רוסלאנד געצייג אויף א סומע פון דריי מיליאָן רובעל.

די סאָוויעטישע רעגירונג האָט ערלויבט דעם „אָרט" אין רוסלאנד אריינצופיהרען געצייג און מאַשינען אויף דער אָנגעגעבענער סומע אָהן צאָהל-אָפּצאָהלונגען. דאָס דאָזיגע געצייג וועט געגעבען ווערען יודישע האנדווערקער פון די קליינע שטעטלעך, און אויך פאר יענע, וואָס ווילען ווערען בעלי-מלאכות און האָבען נישט די נויטיגע מאַשינען.

א בית=המדרש פאר א פּראָפּעס׳אָ=נעלער שולע.

מאָסקווע, (יט״א) אויף א פערזאמלונג פון יודישע ארבייטער און האנדווערקער אין שטעטעל באשטעוואטע איז אָנגענומען געוואָרען א בעשלוס צו פערמאכען דעם בית-המדרש און איבערגעבען די געביירע אינ׳ם רשות פון דער אָרטיגער פּראָפעס-יאָנעלער שול.

נייע ערד אין קרים פאר יודישער קאָלאָניזאציע.

מאָסקווע, (יט״א) נייע 700 דעסיאטין ערד פאר יודישע קאָלאָניסטען איז בעשטימט געוואָרען אין קרים, אין גענישעסקער געגענד.

מענדעלע, שלום=עליכם און אברהם רייזען אויף אוקראיניש.

מאָסקווע, (י.ט.א.) אבוך „מענדעלי מוכר ספרים, זיין לעבען און שאפען" איז איצט ארויסגעלאָזט געוואָרען דורך דעם מלוכה-פערלאג פון אוקראינע אויף דער אוקראינישער שפּראך. אין א צווייטען פערלאג איז אויך ערשינען אויף אוקראיני שא באנד ערצעהלונגען פון אברהם רייזען.

דער פערלאג „פּוטישנא" אין מאָסקווע האָט איצט ארויסגעלאָזט אויף רוסיש שלום-עליכם׳ס באנד פון דעם יאריד" צוזאמען מיט דעם שרייבערס ביאָגראפיע, אין דעמזעלבען פערלאג זענען ערשינען אין א צווייטער אויפלאגע שלום עליכם׳ס „דער מבול", „אקטיאָרען" און „דער בלוטיגער נעלעכטער" אנדערע איבערזעצונגען פון שלום עליכם׳ס ווערק זענען ערשינען אין דעם מאָסקווער פערלאג „זעמליא אי פאבריקא".

די ריכטערין עלישבע אין בערלין.

בערלין. (י.ט.א.) די העבּרעאישע ריכטערין אלישבע, וועלכע האָט זיך בעזעצט צוזאמען מיט איהר מאן פּראָפ. בעלקאָווסקי אין ארץ-ישראל איז אויף איהר רייזע איבער די מערב-אייראָפּעאישע לענדער אָנגעקומען קיין בערלין. אלישבע איז לעצטענס געווען אין אנטווערפען, וואו זי האָט זיך בעטייליגט אין דער אקציע לטובת דעם ארבייטענדען ארץ-ישראל.

דער בעזוך פון איטאליענישען פּרינץ אין ארץ=ישראל.

שטימען פון דער אויסלענדישער פּרעסע.

קעלן, (יט״א) אין דער גרעסטער צייטונג פוןריינלאנד „קעלנער צייטונג" איז פערעפענטליכט געוואָרען א קאָרעספּאָנדענץ פון קאיר, געווידמעט דעם בעזוך פון איטאליענישען פּרינץ אין ארץ-ישראל. אין דער קאָרעספּאָנדענץ ווערט צוגעזאָגט:

„דער בעזוך פון איטאליענישען פּרינץ אומבערטא איז ארץ-ישראל בעדייט א שריט פאָראויס אין דער שטרעבונג פון איטאליען אריינצודרינגען אינ׳ם נאָהענטען מזרח. די פאשיסטען האָבען אויסגענוצט די דאָזיגע געלעגענהייט, כדי צו פיהרען א געהעריגע פּאָליטישע פּראָפּאגאנדע. צווישען דער בעפעלקערונג האָט מען פערשפּרייט ידיעות, אז נאָר איטאליען איז אימשטאנד צו בעזייטיגען דעם איצטיגען קריזיס אין לאנד און עפענען דאָרט נייע ענטוויקלונגס-מעגליכקייטען. ווען איטאליען זאָל איבערנעהמען דעם מאנדאט איבער ארץ-ישראל, שמועסט מען אין דער בעפעלקערונג, וואָלט דער שטייער-לאסט פון דער לאנדווירטשאפטליכער בעפעלקערונג געוואָרען בעדייטענד מילדער און די רעגירונג וואָלט ערטיילט גרויסע קרעדיטען. די טאקטיק פון די אָרטיגע פאשיסטען האָט אָפט נעשטעלט דעם פּרינץ אומבערטא אין א פיינליכער פערלעגענהייט, איבערהויפּט אין חיפה, וואו די בעגריסונג לכבוד דעם איטאליענישען פּרינץ האָט געטראָגען אן אויסגעשפּראָכענעם ענגליש-פיינדליכען כאראקטער.

אין די ירושלים׳ער רעגירונגס-קרייזען האָבען די דאָזיגע פאקטען ארויסגערופען א שטארקע אונצופרידענהייט, ווייל עס איז געווען לייכט צו בעמערקען, אז די פאשיסטישע דעמאָנסטראציעס זענען אן אויסדרוק פון די נייע אגרעסיווע טענדענצען פון מוסאָליני אויפ׳ן נאָהענטען מזרח. דער אונצופרידענהייט איז נאך געשטיגען צוליב דעם בעזוך פון פּרינץ אומבערטא אין עבר-הירדן. די ענגלישע רעגירונגס-פאָרשטעהער האָבען זיך בעמיהט, אז פּרינץ אומבערטא זאָל אפילו אויף אין ווייל נישט בלייבען אליין מיט׳ן עמיר אבדולאה.

פּראָיעקט פון א ספּעציעלען שטייער

פאר די יודישע קהלות אין דייטשלאנד.

בערלין, (יט״א) דער פּרייסישער בילדונגס-מיניסטער האָט, שילדערענדיג די ריכט-ליניעס פון די בודזשעט-מעגליכקייטען אין יאָהר 1928, ארויסגערוקט א פּראָיעקט פון א ספּעציעלען קירכען-שטייער פאר די יודישע קהלות, וואָס וואָלט בעדייטענד פערגרעסערט די הכנסות פון די קהלות און געשאפען פאר זיי נייע ארבייטס-מעגליכקייטען. ביז איצט געניסען די יודישע קהלות אין דייטשלאנד נאָר פון א ספּעציעלען צושלאג צו די מלוכה-שטייערען, וואָס ווערט איינגעמאָהנט לויט׳ן געזעץ פון יאָהר 1905.

נעכטיגע זיצונג פון דער לאָדזער קהלה=פערוואלטונג.

בעגריסונג צו יצחק קאצענעלסאָנ׳ס יובילעיי. — 3-טער מאי פייערונג. —

אקציע אריינצופיהרען יודישע וועבער אין קראפט-פאבריקען.

(—) די נעכטיגע זיצונג פון דער קהלה-פערוואלטונג האָט זיך אָנגעהויבען ארום 12 א זייגער. נאָכדעם ווי ס׳איז אָנגענומען געוואָרען די טאָג-אָרדנונג איז בעשטעטיגט געוואָרען דער פּראָטאָקאָל פון דער לעצטער זיצונג.

אין אָנהויב פון דער זיצונג אינטערפּעלירט דאָזאָר רוס דעם פּרעזעס פון דער פערוואלטונג צי איז איהם בעקאנט, אז אויפ׳ן בית-החיים שטעלט מען מצבות אָהן ערלויבניש פון דער קהלה-פערוואלטונג.

דער פאָרזיצער, ראטמאן מינצבערג, ענטפערט, אז איהם איז בעוואוסט א פאל, ווען מ׳האָט געבראכט א מצבה אויפ׳ן קבר פון פר. לעאָניא פּאָזנאנסקא, אזוי ווי די מצבה איז געווען א שווערע, האָט דער אינטענדענט דערלויבט זי אריינצופיהרען אויפ׳ן בית-החיים. אויף מאָרגען איז דער פּראָקורענט פון דער פירמע פּאָזנאנסקי געקומען אין קהלה-קאנצעלאריע און ערלעדיגט אלע פאָרמאליטעטען.

נאָכדעם ווערט בעשלאָסען צו בעגריסען דעם דיכטער יצחק קאצענעלסאָן צו זיין 25-יאָהריגען יובילעיי.

אויף דער איינלאדונג פון שטאָט-ראט פּרעזידיום צו דער יודישער קהלה וועגען אנטייל אין די פייערונגען. פון 3. מאי איז בעשלאָסען געוואָרען צו בעפולמעכטיגען דעם קהלה-פּרעזעס ראטמ. מינצבערג אנטיילצונעהמען אין דער פייערליכער זיצונג פון שטאָט-ראט. 10 א זייגער אין דער פריה וועט אין דער אלטשטעטישער שוהל פאָרקומען א פייערליכע תפלה צו וועלכער ס׳זענען איינגעלאדען געוואָרען אלע דאָזאָרעס.

ווייטער איז בעטראכט געוואָרען די ווענדונג פון דער 7. (יודישער) אָפּטיילונג פון טעקסטיל-ארבייטער-פאראיין וועלכער נעהמט פאָר אן אקציע איבערצופיהרען די יודישע וועבער פון האנד-וועבערייען אויף קראפט-וועבערייען און בעט צו בעשטימען אלס איינמאָליגע סובסידיע — 5 טויזענד זלאָטעס און אריינצושטעלען אין בודזשעט אויף 1928 י. — 20.000 זל. ס׳איז בעשלאָסען געוואָרען די ווענדונג איבערצושיקען אין דער קאָמיסיע פאר סאָציאַלער הילף, צו בעטראכטען אין משך פון 7 טאָג. נאָכדעם ווערט פאָרגעשטעלט דער בילאנס פאר מערץ.

ביים בעטראכטען דעם פּונקט וועגען די נישט עטאטאָווע מורי-הוראות, טיילט דאָזאָר רוס מיט, אז די פינאנץ-קאָמיסיע האָט אין 1926 י. בעשלאָסען אויסצוצאָהלען די נישט עטאטאָווע מורי-הוראות צו 200 זל. א חודש. די אונטערשטיצונגס-פּאָזיציעס אינ׳ם בודזשעט זענען דעריבער פערגרעסערט געוואָרען. ער לעגט פאָר, אז אויך אויפ׳ן 1928 י. זאָלען די פּאָזיציעס אָנערקענט ווערען: 6 מורי-הוראות צו 200 זל. און איינער — 250 זל.

ארום דעם ענטוויקעלט זיך א הייסער וכוח. דאָזאָר מינצבערג ערקלערט, אז די ראבינאט-קאָמיסיע בעשעפטיגט זיך מיט׳ן ענין צו בעזעצען די נישט-עטאטאָווע מורי-הוראות אין פערשידענע טיילען פון שטאָט. ער לעגט פאָר אָפּצוּוואַרטען און אויפצופאָדערן די ראבינאט-קאָמיסיע, זי זאָל אין פערלויף פון 14 טעג אָננעהמען א שטעלונג. ווען דער פאָרשלאג ווערט אָנגענומען, פערלאָזען די דאָזאָרעס רוס און מאקאָווער דעמאָנסטראטיוו די זיצונג.

אזוי ווי אלע דאָזאָרעס איילען זיך אויף די צוזאמענפאָהרען און קבלת-פנים, ווערט די זיצונג געשלאָסען.

אנאָנסען אין „נייעם פאלקסבלאט" האָבען דעם גרעסטען ערפאלג!

„ארט"
זאכאדניא 43.
ארטיסטישער רעווי און קאמער-טעאטער
אונטער דער לייטונג מ. בראדערזאן

היינט, מאנטאג — 1 פאָרשטעלונג:
אָנהויב 9.30 א זייגער אָוונט
ווידערהאלונג פון דער
פּרעמיערע פון 6. פּראָגראם
א. נ.
שושנת יעקב

1) א דעלעגאט פון לאָוויטש
2) כלי-זמרים
3) מגיד פון ליטע
4) גנבים
5) בלויע מיהל
6) האללא! האללא!
7) אוי, אבראם
8) טאנץ (פוסא-ווער רבי)
9) דער נודניק
10) שושנת יעקב
11) יענקע דודל

(הנחה-בילעטען גילטיג).

מאָרגען, דינסטאג, מיטוואך, דאנערשטאג — צו 1 פאָרשטעלונג:
אָנהויב 9.30 (הנחה-בילעטען גילטיג).

לאָדז.
30 אַפּריל 1928

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז.
30 אַפּריל 1928.

פון וועלען ביז קאָנען
אַמעריקאַ און רומעניען.

מיט אַ קורצער צייט צוריק האָט קעלאָג דער מלוכה-סעקרעטאַר פאַר אויסערן-ענינים פון די פאַראייניגטע שטאַטען, ערקלערט, אַז אַמעריקאַ קאָן זיך נישט אָננעהמען פאַר די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען און אַנדערע לענדער, ווייל דאָס וואָלט בעהייסען זיך אַריינמישען אין די אינערליכע ענינים פון פרעמדע מלוכות; אַמעריקאַ קאָן זיך אויך צוליב'ן זעלביגען טעם נישט אָננעהמען פאַר די עוולות, וואָס ווערען אָפּגעטון לגבי די יודען אין רומעניען.

די ערקלערונג איז געמאַכט געוואָרען אין צוזאַמענהאַנג מיט די בעמיהונגען פון רומעניען צו בעקומען אַ הלואה אין אַמעריקאַ, און האָט אַרויסגערופען אַ גרויסע פערביטערונג אין די יודיש-אַמעריקאַנער קרייזען, הגם קעלאָג האָט צוגעגעבען אין קלויזולע: ווער וועט עס וועלען באָרגען געלד אַ לאַנד, וואו דער היינט איז נישט זיכער מיט'ן מאָרגען.

דער מאָטיוו פון „קאָן נישט" אין מויל פון פערטרעטער פון דער אַמעריקאַנישער רעגירונג איז געווען נישט מעהר ווי אַן אויסרייד, וואָס זיין נישט אויפריכטיגקייט איז געווען קלאָהר פאַר יעדען. אַמעריקאַ קאָן וויסען, וואָס עס טוט זיך אין אַלע לענדער און ווי עס ווערען דאָרט בעהאַנדעלט די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען.

אַמעריקאַ האָט אונטערגעשריבען דעם טראַקטאַט, וואָס זיכערט די רעכט פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען און האָט אַזוי אַרום גענומען אויף זיך די אחריות דערפאַר, אַז דער אָפּמאַך זאָל לאָיאַל אָפּגעהיט ווערען. אַמעריקאַ איז אַריינגעטראָטען אין קריג מיט'ן לאָזונג פון בעפרייען די אונטערדריקטע פעלקער; פאַר דער אידעע האָבען די אַמעריקאַנער סאָלדאַטען פערגאָסען זייער בלוט אויף די שלאַכט-פעלדער פון אייראָפּע; מיט די לוחות פון פעלקער-בעפרייאונג איז פרעזידענט ווילסאָן בעקומען קיין ווערסאַל און פערטרעטען דאָרט די מעכטיגע רעפּובליק פון יענער זייט אָקעאַן.

אַמעריקאַ האָט בוליב דעם אַלעמען נישט נאָר דאָס רעכט, נאָר די פליכט זיך איינצושטעלען פאַר די אינטערעסען פון די שוואַכערע און בעעולה'טע נאַציאָנאַליטעטען. עס איז פאַר אַמעריקאַ לחלוטין נישט קיין פראַגע פון קאָנען, נאָר אַ פראַגע פון וו ע ל ע ן. וואָלט אַמעריקאַ געוואָלט, דאַן וואָלט זי אויך געקאָנט ווירקען אויף דער אָדער יענער מלוכה זי זאָל ענדערן איהרע בעציהונגען צו די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען. די גרויסע רעפּובליק האָט דערצו טויזענדער מיטלען און אופנים.

די יודישע פאָדערונג, אַז די רעגירונג פון די פאַראייניגטע שטאַטען זאָל אַקטיוו זיך אַריינמישען אין'ם צושטאַנד, וואָס הערשט אין רומעניען, איז נישט געווען קיין אַבסטראַקט-טעאָרעטישע; די פאָדערונג איז אַרויסגעפלאָסען פון דעם אייגענעם גרונד, וואָס די אַמעריקאַנער יודען זענען מיט'ן יודענטום פון רומעניען, ווי פון אַלע אַנדערע לענדער, פערבונדען מיט אָהן אַ שיעור פיזישע און גייסטיגע פעדים און דער וועהטאָג פון איין אבר אין אייראָפּע רופט זיך באַלד אָפּ שמערצליך אויף די גלידער אין אַמעריקאַ.

די ענערגישע און מוטיגע שטעלונג פון דער יודישער עפענטליכער מיינונג אין אַמעריקאַ האָט, ווייזט אויס, געווירקט. ווייל אָט קומט אָן אַ ידיעה, אַז די וואַשינגטאָנער רעגירונג ענדערט איהר אינדיפערענטע שטעלונג און זאָגט אָן אַן'אַקטיווע אינטערווענץ לטובת די יודען פון רומעניען. אונטער'ן דרוק פון דער עפענטליכער מיינונג קומט דער ווילען פון וואַשינגטאָן, פאַר די מעגליכקייטען דעם ווילען דורכצוזעצען איז צום ווייניגסטען פערהאַן וואָס צו זאָרגען.

—ען.

קהלות מוזן ווערען אַ שאַפענדער פאַקטאָר
ווי אַזוי קוקט מען אין ווילנע אויף די אויפגאַבען פון דער קהלה.

אין צוזאַמענהאַנג מיט די פאָרשטעהענדע וואַהלען אין ווילנע שרייבט די ווילנער „צייט".

די קהלה־וואַהלען זענען די לעצטע תקופה פון דעם וואַהל־פיבער. ווי אומצופרידען מיר זאָלען נישט זיין פון דעם קהלה־דעקרעט, אַפילו נאָכדעם ווי ער איז שוין אין אַ געוויסער מאָס „רעפאָרמירט" געוואָרען — שאַפט זיך אָבער נאָך פאַר אונז אַ מעגליכקייט, אַפילו אין די ענגע ראַמען פון דעקרעט, צו סאַנירען די ווירטשאַפט פון די יודישע געזעלשאַפטליכע אינסטיטוציעס, וועלכע זענען אין פערלויף פון לאַנגע יאָהרען פולשטענדיג פערוואָרלאָזט געוואָרען. אַלץ איז נאָר אָפּהענגיג פון דעם, ווי אַזוי די קהלות וועלען אַרבייטען און ווי וועט אויסזעהן זייער צוזאַמענשטעל. נאַטירליך, זענען פאַראַן געוויסע קרייזען, וועלכע זענען פולשטענדיג צופרידען פון דעם בעגרעניצען די קאָמפּעטענצען און אויפגאַבען פון דער יודישער קהלה. דער דעקרעט האָט פון די קהלות געוואָלט מאַכען „מתים־שטיבלעך", וועלכע זאָלען זיך בעשעפטיגען נאָר מיט ענינים פון בית־הקברות, און פון „לעבעדיגע" ענינים — בלויז מיט פילאַנטראָפּיע. און אָט די קרייזען, וועלכע זענען פערביסענע שונאים פון דער נאַציאָנאַלער אויפלעבונג פון יודישען פאָלק, וועלכע זענען פון שטענדיג אָן געוואוינט געווען צו לייגען שטיינער אויף זיין ענטוויקלונגס־וועג — די עקסטרעמע אַסימילאַטאָרען פון איין זייט און פאַנאַטישע קלעריקאַלען פון דער צווייטער זייט — זענען צופרידען מיט דער קהלה־געזעצגעבונג.

און אין פיל קהלות אין קאָנגרעס־פוילען האָבען די דאָזיגע עלעמענטען טאַקע בעהערשט די קהלה און זיי גיבען איהר צו אַ קלעריקאַל־אַבסקוראַנטישען כאַראַקטער. די קהלה איז „אַ רעליגיעזע", טענה'ן די דאָזיגע לייט, און דעריבער דאַרפען מיר, וועלכע דאַוונען דריי מאָל אַ טאָג — כאָטש דאָס האָט קיינער נישט קאָנטראָלירט — דאָרט האָבען די הויפּט־דעה.

פאָרמעל זענען זיי אפשר גערעכט, מחמת לויט איהר נאָמען איז די קהלה טאַקע אַ רעליגיעזע — אָבער דער אמת'ער כאַראַקטער פון דער קהלה איז סוף־כל־סוף נישט אָפּהענגיג פון געשריבענע פאָרמולעס, נאָר פון די לעבעדיגע מענשען, וועלכע וועלען שטעהן בראש פון איהר און וועלכע וועלען איהר אויספילען מיט אַ לעבעדיגען אינהאַלט — נישט בעגרעניצענדיג איהרע אויפגאַבען מיט'ן בית־הקברות און מיט פילאַנטראָפּישע יודישע חברות.

דאָס, וואָס ס'איז מעגליך געווען אין קאָנגרעס־פוילען — גלויבען מיר, וועט נישט מעגליך זיין אויף די קרעסען, וואו די ברייטסטע שיכטען פון דער יודישער בעפעלקערונג זענען נאַציאָנאַל־פּראָגרעסיוו געשטימט און שטעלען דער קהלה גרעסערע אויפגאַבען, ווי די אָפּגעשטאַנענע פוילישע שטעטלעך.

דאָס פערוואַנדלען אונזערע קהלות אין אָפּגעשטאַנענע מיטעל־אַלטערליכע אינסטיטוציעס קען מיט דער צייט ווערען געפעהרליך פאַר דער עקזיסטענץ פון די קהלות גופא, מחמת די אָנגעהעריגקייט צו זיי איז אַ רעזולטאַט פון פרייען ווילען און איז בכלל נישט קיין צוואַנגס־אָנגעהעריגקייט. ס'זענען בכלל נישט פערהאַן אַזעלכע פאַרשריפטען, וועלכע זאָלען צוציהען יעדען יודען צו געהערען צו דער רעליגיעזער קהלה. דאָס נאַציאָנאַל־פּראָגרעסיווע יודענטום איז אָבער בלוטיג פעראינטערעסירט אין דער עקזיסטענץ פון די קהלות און אין דער פערברייטונג פון זייערע רעכט, און דעריבער מוז עס זיי שטאַרק פערטרעטען אין די קהלות, כדי דאָרט אינעווייניג דורכצוזעצען זיינע פּאָסטולאַטען.

וואַהרשיינליך וועט ביי אונז אין ווילנע ביי די קהלה־וואַהלען הערשען אַ גרויסע צושפּליטערונג. איינס מוזען אָבער געדענקען די אַלע, וועלכע האָבען אַן אינטערעס פאַר די פּראָבלעמען פון אויפלעבענדען יודענטום — פערוואַנדלען די קהלות אין דעם, וואָס זיי דאַרפען ווירקליך זיין.

דער קאַמף בעת די קהלה־וואַהלען מוז אַלזאָ געהן אונטער דעם לאָזונג פון קאַמף געגען קלעריקאַליזם און אָפּגעשטאַנענקייט.

שוין איצט ווייזען זיך אויך אויף די קרעסען „בלימעלעך", וועלכע זאָגען עדות, אַז אויך ביי אונז וויל מען פערוואַנדלען די קהלות אין „מתים־שטיבלעך" און אינסטיטוציעס, וועלכע זאָלען זיך בעשעפטיגען אויסשליסליך מיט מקואות און שחיטה.

די אַלטע און באַנקראָטירטע און קאָמפּראָמיטירטע פירמעס, וועלכע האָבען ביי דער יודישער בעפעלקערונג פערלוירען יעטווערען מאָראַלישען קרעדיט — פּרובען זיך ערשט אויף די קרעסען אָפּפרישען און העגנען אַרויס נייע שילדען. די דאָזיגע רעסטאַווירטע פירמעס רופען ערשט „אַלע רעליגיעזע יודען אָהן אונטערשיד פון פּאַרטיי און ריכטונג, יעדער איינער וואָס דאַווענט נאָר — זיך צוזאַמענשליסען אין איין גרופּע — מילא איז דאָס נישט קיין עולה. רעליגיעזע יודען זענען ביי אונז נישט קיין צווייטראַנגיגע בירגער — ווי דאָס ווילען טאַקע איינרעדען צוליב דעמאַגאָגישע טעמים — די דאָזיגע פירמעס. מ'דאַרף אָבער און מ'מוז האָבען פערשטענדעניש אויך פאַר אַנדערע פּראָבלעמען פון אויפלעבענדען יודענטום און מיט זיי קענען האַרמאָניזירען.

די ביז איצטיגע פּראַקטיק האָט אָבער בעוויזען, אַז די רעליגיע ווערט אַרויסגעטראָגען אויפ'ן פּאָליטישען מאַרק נאָר צוליב ריין־אוטיליטאַריסטישע און נשמות'דיגע צוועקען, וועלכע זענען ווייט פון דער אידעאַליסטישער מאַסע, מיט וועלכע ס'בעקליידען זיך געוועהנליך די טרעגער און פירער פון קלעריקאַליזם.

די קהלות מוזען ווערען אַ שאַפענדער פאַקטאָר אין יודישען לעבען — ווענען דעם גיט זיך אָפּ אַ חשבון דאָס גאַנצע נאַציאָנאַל־פּראָגרעסיווע יודענטום און דאָס מוז אויך פערשטעהן די גאַנצע יודישע בעפעלקערונג.

די „דיכטער" פון פעלקער־בונד.
גענף און די פעלקער־ליגע אַלס אַ טעמע פאַר ראָמאַן־שרייבער.

גענף איז היינט אַ גרויסער אינטערנאַציאָנאַלער צענטער. ס'איז שוין נישט די פערשלאָפענע שטאָט, וואָס זי איז געווען מיט אַ יאָהר 15—20 צוריק. זי ווערט אַ וועלט־שטאָט. זי וואַקסט אין דער לענג און אין דער ברייט; איהר בעפעלקערונג פערגרעסערט זיך. דער פעלקער־בונד אַליין, דער גענעראַל־סעקרעטאַריאַט און דער אינטערנאַציאָנאַלער אַרבייטס־אַמט מיט זייערע סעקציעס און אונטער־אָבטיילונגען בעשעפטיגען אַ גאַנצע אַרמעע פון בעאַמטע פון מאַשיניסטקעס, פון סעקרעטאַרען און סעקרעטאַרקעס מיט זייערע געהילפען — צוזאַמען איבער 2000 מענשען, אָנגעהעריגע פון אַלע פעלקער און ראַסען, וועלכע וואוינען שטענדיג אין גענף. איבער 50 מלוכות האָבען דאָ זייערע שטענדיגע פערטרעטער און בעאַמטע. בעת דער סעסיע פון פעלקער־בונד און פון פעלקער־בונד־ראַט קומען נאָך צו טויזענדער אַנדערע: זשורנאַליסטען פון אַלע עקען וועלט, פערטרעטער פון דער הויך־פינאַנץ און פון דער גרויס־אינדוסטריע, כל המינים שתדלנים, דעלעגאַטען, עקספּערטען, שלוחים פון אַלערליי געזעלשאַפטען און אָרגאַניזאַציעס — און אָט דער ערב־רב מיט זיינע אינערליכע געגענזאַצען און פערשידענאַרטיגע אינטערעסען, — דאָס איז גענף, די פעלקער־בונד שטאָט.

דאָס בונטע אינטערנאַציאָנאַלע לעבען אין דער נייער וועלט־שטאָט ביים לעמאַן, די פּאָליטישע אינטריגע, וואָס שפּילט דאָ אַ פּראָמינענטע ראָלע, דער דיפּלאָמאַטישער קאַמף, די פּאָליטישע סאַלאָנען, וואו פראַנצויזישע און רומענישע אַריסטאָקראַטקעס „העלפען" דער דיפּלאָמאַטיע ביי דער אַרבייט, — דאָס איז נאַטירליך אַ רייכער אינטערעסאַנטער און דאַנקבאַרער שטאָף פאַר אַ ראָמאַן־שרייבער. די „מאַטעריע" בעט זיך ממש, אַז מ'זאָל זי קינסטלעריש בעהאַנדלען. ס'איז דעריבער קיין חידוש נישט, וואָס אייניגע שריפטשטעלער האָבען זיך אָנגעכאַפּט אָן דער טעמא ווי אָן אַן'אַבדה־טובה און נאָך אַ „לאַנגען ראַנגלען זיך מיט'ן שטאָף", מזכה געווען די וועלט מיט דריי פעלקער־בונד ראָמאַנען.

דאָס זענען, אמת, נישט קיין מייסטערווערק, זעהר ווייט דערפון, זיי געהערען גיכער צו דעם סמין „ליטעראַטור", מיט וועלכער מ'פערטרייבט זיך די צייט אויף לענגערע אייזענבאַהן־נסיעות, אָבער זיי האָבען פונדעסטוועגען אַ גאַנץ נישקשה'דיגען „בוכהענדלערישען" ערפאָלג. דאָס הייסט אין די בוכהאַנדלונגען געהט דער „אַרטיקעל" נאָר נישט שלעכט. מ'קויפט די ביכער און מ'לייענט זיי, דערהויפּט, די טוריסטען, וועלכע קומען צו די פעלקער־בונד־זיצונגען און קענען זיך דאָס רוב נישט אָריענטירען אין גענפער „אינטערנאַציאָנאַליזם". — זיי האָבען הנאה פון די מעשה־ביכלעך און שעפּען טאַקע פון דאָרטען גאַנץ „סאָלידע קענטעניש", וועגען גענף און וועגען דער פעלקער־ליגע.

נאָר מילא, יאָ קונסט־ווערק אָדער נישט — דאָס איז נישט וויכטיג. דער עיקר איז, אַז דער פעלקער־בונד האָט שוין זיינע „דיכטער" און איז שוין אַריין אַזוי צו זאָגען, „מיט אַ פוס אין דער וועלט־ליטעראַטור".

* * *

פון די דריי פעלקער־בונד ראָמאַנען איז דער בעסטער דער ראָמאַן „אויף דער ווילסאָן־קעי", („סיר לע קיי ווילסאָן") פון דעם פראַנצויזישען אויטאָר מאַרסעל רויף, דער ראָמאַן איז נישט לאַנג ערשינען. מאַרסעל רויף איז אַליין אַ גענפער קינד, אַ זשורנאַליסט און, ווי מ'זעהט, אויך אַ ראָמאַן־שרייבער (דאָס האָט ער, משמעות, ערשט אין דער פעלקער־בונד תקופה ענטדעקט אין זיך זיין „דיכטערישען" טאַלאַנט...) אַלס גענפער תושב (און דערצו אַלס „געבוירענער פּאָעט", פערשטעהט זיך) האַלט ער זיך פאַר'ן איינציגען שריפטשטעלער, וואָס איז בערופען צו שילדערן דאָס „נייע גענף", און איז נאַטירליך טיף איבערציינט, אַז זיין „ווערק" — דאָס איז טאַקע דער אמת'ער פעלקער־בונד ראָמאַן, אויף וועלכען די וועלט האָט אויסגעקוקט אַזוי לאַנג. ער האָט עס ערשט דאָ נישט לאַנג אויסדריקליך ערקלערט אין אַ פּאָלעמיק מיט אַ פראַנצויזישען קריטיקער. ס'איז נאַטירליך נישט אַזוי; די וועלט האָט אַנ'אַנדערע מיינונג וועגען זיין „דיכטונג".

פונדעסטוועגען מוז מען צוגעבען, אַז די ערשטע קאַפּיטלעך פון דעם ראָמאַן זענען ווירקליך שפּאַנענד און אינטערעסאַנט. זעהר לעבעדיג געשילדערט, און מאַנכע פיגורען זענען פאָרטרעפליך געצייכענט. נאָר וואָס קומט אַרויס, אַז די צווייטע העלפט פון ראָמאַן, דער סוף — איז שוין פשוט'ער שונד. טרוקענע בעריכטען און קאָפּיעס פון די פּראָטאָקאָלען פון די פעלקער־בונד זיצונגען.

דער העלד פון דעם ראָמאַן איז אַ יונגער פראַנצויזישער דיפּלאָמאַט, אַ גאַנץ בולט'ע פיגור, אַ לעבעדיגע מענשעל. ער שטרענגט אָן זיין גאַנץ ענערגיע אויף דורכצופיהרען דעם בעריהמטען פרידענס־פּראָטאָקאָל, וואָס איז אָנגענומען געוואָרען אויף דער פעלקער־בונד פערזאַמלונג פון 1924. די האַנדלונג קומט טאַקע פאָר בעת דער דאָזיגער פערזאַמלונג, אָבער סיי די קאָנפליקטען, אין וועלכע ער פערוויקעלט זיך, און סיי די פערצווייפלונג, אין וועלכע ער פאַלט אַריין, ווען דער פּראָטאָקאָל פאַלט דורך צוליב ענגלאַנד'ס אָפּאָזיציע — זענען נישט מאָטיווירט און נישט פערשטענדליך. און דער סוף איז, אַז מ'ווייסט נישט, וואָס דער אויטאָר האָט איינענטליך געוואָלט פון זיין „העלד". דאַנעגען איז די פּאָליטישע אינטריגע פון אַ שענער און ראַפינירטער וועלט־דאַמע, וועלכע פערשטעהט מיט אַלערליי הינטערגענג און הינטערקוליסען־מאַכינאַציעס אויסצופועל'ן ביי די גענפער דיפּלאָמאַטען, אַז מ'זאָל אַריינגעהמען אין פעלקער־בונד עפּעס אַ לעגענדאַרישע מלוכה, וואָס רופט זיך באַטאַנג — זעהר רעאַליסטיש און איבערציינגענד געשילדערט און גאַנץ געשיקט איינגעוועבט אין דעם ספּור־המעשה. אויך אייניגע עפּיזאָדען, ווי צ. ב. די טראַגעדיע פון אַ יונגער סעקרעטאַרקע ביים פעלקער־בונד, וועלכע האָט געפיהרט אַ ליבע מיט אַ גענפער באַנקיר — מאַכען אַנ'איינדרוק און אינטערעסירען דעם לעזער. אַלעס אַנדערע — איז פּלוידעריי און טרוקענע זשורנאַליסטיק. ביים סוף פערלירט דער ראָמאַן איבערהויפּט זיין פּאָליטישען כאַראַקטער. נאָר עס גלויבט זיך נישט, אַז ס'זאָל זיך געפינען עמיצער, וואָס זאָל האָבען געדולד אויסצולייענען דעם ראָמאַן ביז צום סוף.

גאַנץ אַנדערש בעהאַנדעלט די טעמא „גענף און דער פעלקער־בונד" די ענגלישע זשורנאַליסטקע ראָז מאַקאַליי אין איהר ראָמאַן „די געהיימנישען פון גענף". דאָס איז אַ ווילד פאַנטאַסטישע מעשה געשריבען אין דעם סטיל פון די בעקאַנטע ענגלישע פאָלקס־ראָמאַנען, מיט אומנאַטירליכע סיטואַציעס, מיט וואונדער און „געשפּענסטער" מיס ראָז מאַקאַליי האָט קיין אהנונג נישט וועגען גענף, וועגען די ספּרענזשינעס און בעהאַלטענע כחות, וואָס ווירקען אין דער מאַשינעריע פון פעלקער־בונד. זי פאַנטאַזירט סתם אין דער וועלט אַריין און קעהרט איבער גאַנץ אייראָפּאַ מיט'ן קאָפּ אַראָפּ און מיט די פיס אַרויף. קיין איין מלוכה האָט נישט איהר „נאַטירליך אויסזעהן" און רוסלאַנד קומט נאָר אַרויס ביי איהר עפּעס א מין פערזעהעניש פון זיין ליבען נאָמען. ס'איז פשוט צו בעוואונדערן, ווי אַזוי מען קען גאָר „אויסטראַכטען" אַפילו אַזאַ רוסלאַנד. די גענפער דיפּלאָמאַטען פערשווינדען איינער נאָכ'ן אַנדערען אין „קאַטאַקאָמבעס" און נאָכדעם בעוויזען זיי זיך ווידער אויף דער ליכטיגער שיין, און פאַר וואָס זיי זענען נעלם געוואָרען און צוליב וואָס זיי זענען צוריקגעקומען — דאָס איז אַ סוד. בכלל איז דער ראָמאַן פול מיט מיסטעריען און געהיימנישען — אַ ריכטיגע מעשה פאַר קינדער, און פונדעסטוועגען האָט דער ראָמאַן אויסגעהאַלטען אייניגע וואָכען און ווערט געשמאַק געלייענט אין ענגלאַנד און אין — גענף.

דער דריטער ראָמאַן הייסט „די שענע פערפיהרערין" („לאַ בעל אנדאָרמייז"). דער פערפאַסער זשאַן דע־גראַנוויליער, איז אַ פראַנצויז. אונטער „פערפיהרערין" פערשטעהט ער דעם פעלקער־בונד. גראַנוויליער איז אַנ'אויסגעשפּראָכענער געגנער פון דער ליגע און וואָרנט דעריבער, אַז מ'זאָל זיך נישט לאָזען פערפיהרען פון דער „פעררעטערין". זיין ראָמאַן האָט אַלזאָ אַ בעשטימטע טענדענץ, אין אַלגעמיין אָבער איז דאָס אַ גאַנץ געוועהנליכע שפּיאָנאַזש געשיכטע פון דעם סאַמע ביליגען סאָרט.

אָט דאָס זענען די „דיכטער" פון פעלקער־בונד און זייערע ווערק, משמעות, די אמת'ע קינסטלער זענען נאָך קנאַפּ וואָס „בעגייסטערט" פון גענף, און אויף אַ ריכטיגען פעלקער־בונד ראָמאַן וועט מען נאָך דאַרפען וואַרטען אַ ווייליטשקע...

אב.

Dr. med. St. Heinrich
POMORSKA 10, tel. 47-67.
ספּעציאַליסט פאַר קינדער־ און אינערע קראַנקה. בעהאַנדלונג מיט קינסטליכע בערגזון־בעשטראַהלונגען (קוואַרץ־לאָמפּען). נעהמט אָן פון 4—6 נאָכמיטאָג.

Dr. Z. Rakowski
ספּעצ. פאַר אויערן־, נאָז־, האַלז־ און לונגען־קראַנקה.
קאָנסטאַנטינער 9, טעלעפאָן 27-81.
שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אָן אין לעטשניצע, זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—3.

לאָדז 30 אַפּריל 1928

דאָס לאָדזער לעבען

לאָדז 30 אַפּריל 1928

30 אַפּריל
זונטאָג
ר׳ אייר תרפ״ח
זון-אויפגאַנג 4.20
זון-אונטערגאַנג 6.58

אָנגענומען דעם שטאָט-בודזשעט אין דריטער לעזונג.

די זיצונג פון שטאָט-ראַט פון שבת ביינאַכט.

די שבת׳דיגע זיצונג פון שטאָט-ראַט האָט זיך אָנגעהויבען ערשט אַרום האַלב 9 אין אָוונט, אַנשטאָט 7. דערפאַר אָבער האָט דער וויצע-פאָרזיצער פון שטאָט-ראַט, ראַטמאַן קלים, זיך גענומען אָניאָגען די פערלוירענע צייט, און האָט געיאָגט ווי אויף פערד.

בעת דער צווייטער לעזונג זענען אָפּגעשטימט געוואָרע די אַלע אַריינגעטראָגענע אויסבעסערונגען און אַלגעמיינע פאָרשלאָגען. אַלע אויסבעסערונגען זענען אָפּגעוואָרפען געוואָרען. אָנגענומען זענען געוואָרען צו בעשטימען 10 טויזענד זלאָטעס פאַר דער געזעלשאַפט צו פערטיידיגען די מערב-קרעסען און 750 זל. אויף צו קאָנטערוירען די דענקמאַלער פון די געפאַלענע פרייהייטס-קעמפער אין 1863 י.

פון די אַלגעמיינע פאָרשלאָגען זענען אָנגענומען געוואָרען: דער פאָרשלאַג פון ראַטמ. האַלענדערסקי, אַז ביים ברוקירען די גאַסען זאָל מען אין דער ערשטער רייה ברוקירען די אַרבייטער-קוואַרטאַלען; פאָרשלאַג פון ד״ר טאָמאַשעווסקי, אַז אינ׳ם קומענדיגען בודזשעט פון 1929|30 י. זאָל מען אַריינשטעלען אַ פּאָזיציע פון 2 מיליאָן זל. אויף צו בויען אַ נייעם שטעטישען שפּיטאָל; די פאָרשלאָגען פון די ראַטמענער: ליכטענשטיין און האַלענדערסקי, אַז דער מאַגיסטראַט ווערט אויפגעפאָדערט אָנצונעהמען שריט, אַז דער געזעץ וועגען שטייערען זאָל נאָוועליזירט ווערען אויף אַזאַ אופן דאָס דער שטעטישער בודזשעט זאָל געשטיצט ווערען אויף ד י ר ע ק ט ע שטייערען; אַלע פאָרשלאָגען פון די ראַטמענער: ליכטענשטיין און האַלענדערסקי, זענען איבערגעשיקט געוואָרען אַלס דעזידעראַטען צום מאַגיסטראַט.

ביים בעטראַכטען דעם פאָרשלאַג פון ראַטמ. האַלענדערסקי וועגען דער יודישער אונטעררייכטס-שפּראַך אין די פאָלקס-שולען, איז אַפילו געקומען צו אַ קורצען וכוח. וויצע-פאָרזיצער ראַטמ. קלים האָט אָנגעוויזען, אַז דאָס איז אַ פּאָליטישער ענין, וואָס אינטערליגט נישט דער קאָמפּעטענץ פון שטאָט-ראַט. אויף דעם האָט ראַטמ. האַלענדערסקי געענטפערט, אַז דער שטאָט-ראַט אַלס אַ געוועהלטע רעפּרעזענטאַנץ פון דער בעפעלקערונג קאָן אַרויסזאָגען זיין מיינונג אין אַלע פראַגען. אויך דער דעזידעראַט איז איבערגעשיקט געוואָרען צום מאַגיסטראַט. דער פאָרשלאַג צו פערגרעסערען די סובסידיע פאַר דער געזעלשאַפט „אָוונט-קורסען פאַר אַרבייטער" פון 1500 אויף 6000 זל. איז אָפּגעוואָרפען געוואָרען. ס׳איז אויך אָפּגעוואָרפען געוואָרען דער פאָרשלאַג צו בעשטימען 5000 זל. פאַר׳ן טעאַטער „אררט". פאַר׳ן פאָרשלאַג האָבען געשטימט 3 ראַטמענער פון „פּועלי-ציון" און די ראַטמענער: ביאַלער און פיין.

אַרום 10 אַ זייגער איז דער בודזשעט אין דער צווייטער לעזונג שוין געווען אָנגענומען און ס׳איז ערקלערט געוואָרען אַ פּויזע אויף אַ האַלבער שעה. בעת וועלכער פאַר די ראַטמענער איז איינגעאָרדענט געוואָרען אַן אָוונט-ברויט.

נאָך דער פּויזע נעמט איבער דעם פאָרזיץ וויצע-פּרעזעס ד״ר שיפּמאַן. מ׳טרעט צו צו דער דריטער לעזונג פונ׳ם בודזשעט. הגם אויף יעדער אויסבעסערונג איז נויטיג געווען 10 אונטערשריפטען האָבען זיך אַ שיט-געטון אויסבעסערונגען. איינער נאָך דעם אַנדערען זענען אַרויף און אַראָפּ אויף דער טריבונע. די נ.פ.ר. ראַטמענער אַדוו. פּיכנא, אינזש. וואַיצוואָדזקי דעפּ. וואַשקעוויטש. דער דאָזיגער טייל פון דער זיצונג איז שוין אַדורך פיל לעבעדיגער מאָמענטענווייז אַפילו שטורמיש. שוין ביים מאָטיווירונג די אויסבעסערונג פון די „נ.פ.ר.": צו פערקלענערען די רעפּרעזענטאַנץ-אויסגאַבען פאַר׳ן פּרעזידיום פון שטאָט-ראַט, האָט ד״ר שיפּמאַן צוויי מאָל אָפּגעשטעלט דעם רעדנער אַדוו. פּיכנא. בעת זיין רעדע איז געקומען צו אַ שאַרפען וואָרט-וועקסעל צווישען דעם רעדנער און דעם וויצע-פּרעזידענט ראַפּאַלסקי, אַזוי אַז יענער האָט געמוזט שפּעטער געמען אַ וואָרט צו אַן ערקלערונג. בעת דער רעדע פון ראַטמ. דעפּ. וואַשקעוויטש איז ווידער געקומען צו אַ שאַרפען וואָרט-וועקסעל צווישען דעם רעדנער און וויצע-פּרעזידענט ד״ר וועלינסקי. דער פאָרזיצער האָט אָבער ענערגיש געפיהרט די זיצונג און אויסגעמיטען אויף אויפברויזען. אַלע אויסבעסערונגען זענען אָפּגעוואָרפען געוואָרען צווישען זיי אויך די אויסבעסערונג פון ראַטמ. רוס וועגען בעשטימען אַ סובסידיע פאַר „יסודי תורה".

ביים איבערליינען דעם פאָרשלאַג רופט אויס די ראַטמ. פּרל. פּיעכאָטקובנא, אַז דער פאָרזיצער זאָל איבערזעצען, וואָס איז דאָס אַזוינס „יסודי תורה". ד״ר שיפּמאַן פערלירט זיך נישט און ענטפערט איהר אָפּ:

— בעת׳ן ביילים-פּראָצעס האָט זיך אַרויסגעוויזען פאַר אַ „גוטען" איבערזעצער, אייער פּאָליטישער פריינד פּראַנייטיס, כ׳האַלט, אַז צווישען אייערע פריינד וועט זיך אויך דאָ געפינען „אַן איבערזעצער", פּיעכאָטקובנע׳ן האָט אָפּגענומען דאָס לשון.

12 אַ זייגער ביינאַכט אינ׳ם מיטען ברען פון דער אַרבייט טראָגט אַריין ראַטמ. ווילטשינסקי אַ פאָרשלאַג, אַז אַזוי ווי ס׳וועט זונטאָג, זאָל די זיצונג איבערגעריסען ווערען. דער פאָרשלאַג ווערט אָבגעשטימט און פאַלט אַדורך. דאַן גיט אָב פּרל. פּיעכאַטקא אַן׳ערקלערונג, אַז אַזוי ווי דער פאָרשלאַג איז אָבגעוואָרפען, פערלאָזען די קאַטוילישע מיטגלידער די זיצונג, דערביי האָט זי נישט פערגעסען אַ שטאָך צו טון, אַז פרייטאָג-צו-נאַכטס וועלען קיין זיצונגען צוליב די יודען נישט איינגעאָרדענט. די זיצונג פערלאָזען די נ. פּ. ר., כ. ד., נ. ד. און דער דייטש קליקאָר. די זיצונג ווערט ווייטער געפיהרט.

די ראַטמענער שאַט פּאַלאַשעווסקי און דעפּ. וואַשקעוויטש בלייבען איבער. און דער לעצטער בעטייליגט זיך אין די וכוחים. נאָך איינס אַ זייגער איז די לעצטע פּאָזיציע פון בודזשעט אָנגענומען געוואָרען.

דעם פאָרזיץ נעהמט איבער דער פּרעזעס פון שטאָדט-ראַט אינזש. האָלצגרעבער און שטימט אָב דעם גאַנצען בודזשעט מיט די אויסבעסערונגען, וועלכער ווערט איינשטימיג אָנגענומען. דער פאָרזיצער האַלט אַ קורצע רעדע און די זיצונג ווערט געשלאָסען.

יודען!
קויפט די אָפּצייכנונגען לטובת
„תומכי אורחים"!

יוליאַן טובים

האָט בעקומען די ליטעראַרישע פּרעמיע פון דער שטאָדט לאָדז

(ב) נעכטען בייטאָג איז אין זיצונגס-זאַל פון מאַגיסטראַט פאָרגעקומען די זיצונג פון קאָמיטעט, וואָס בעשטימט די יעהרליכע ליטעראַרישע פּרעמיע פון דער שטאָט לאָדז.

עס זענען אָנוועזענד געווען: דער שטאָט-פּרעזידענט דעפּ. זשעמיענצקי, פּרעזעס פון שטאָט-ראַט אינזש. האָלצגרעבער, פּראָפ. כזשאַנאָווסקי — דעלעגאַט פון קראָקאָווער אוניווערזיטעט, דעלעגאַט פון לאָדזער קוראַטאָריום טשאַפּטשינסקי, דעלעגאַט פון פּאָזנער אוניווערזיטעט ד״ר גראַבאָווסקי, דעלעגאַט פון וואַרשאָווער ליטעראַטען-און זשורנאַליסטען-פעראיין גרוּבינסקי, דעלעגאַט פון לאָדזער זשורנאַליסטען-פעראיין רעד. גומקאָווסקי, קאַראָל איזשיקאָווסקי פון פּוילישען פּראָפ. ליטעראַטען-פעראיין, ד״ר קאַלענבאַך—פון דער פּוילישער וויסענשאַפטליכער אַקאַדעמיע, לאַווניק ד״ר קאָפּטשינסקי — פון לאָדזער שטאָט-ראַט, יאַן לעכאָן — פון פּוילישען ליטעראַטען-קלוב, סענאַטאָר פּויזנער און פּראָפ. ד״ר אויעיסקי פון וואַרשאָווער אוניווערזיטעט.

נאָך אַ בעראַטונג, וועלכע האָט געדויערט דריטהאַלבען שעה, האָט דער קאָמיטעט אַנערקענט די פּרעמיע פון דער שטאָט לאָדז פאַר יוליאַן טובים.

*

יוליאַן טובים איז אַ יוד, אַ לאָדזער און געהערט צו די גלענצענדסטע פאָרשטעהער פון דער יונגער פּוילישער דיכטונג, וועלכע גרופּירט זיך אַרום דעם זשורנאַל „סקאַמאַנדער" און „וויאַדאָמאָשטשי ליטעראַצקיע". די אַנערקענונג פון דער פּרעמיע פאַר׳ן לאָדזער יונגען דיכטער איז מצד דעם קאָמיטעט אַ דרייסטער, אָבער פולשטענדיג גערעכטיגער שריט אויפ׳ן וועג צו ברעכען איינגעבירגערטע פעראורטיילען און טראַדיציעס. דער בעשלוס פון קאָמיטעט וועט מיט צופרידענהייט אויפגענומען ווערען אין דעם גאַנצען פּראָגרעסיווען טייל פון דער פּוילישער געזעלשאַפט און וועט זיין אַ גרויסע סאַטיספאַקציע פאַר אונזער שטאָדט.

שטיצט דעם היינטיגען
אָפּצייכנונגס-טאָג פון
„תומכי אורחים"!

אַפגאַניסטאַנער קעניג

אַדורכגעפאָהרען לאָדז.

(ב) נעכטען 7 אַ זייגער אינדערפריה איז דורך לאָדז דורכגעפאָהרען דער אַפגאַניסטאַנישער קעניג מיט זיין פרוי און סוויטע.

צוליב דער פריהער צייט זענען די הויכע געסט נאָך געשלאָפען און קיין פייערליכע בעגעגנונג איז נישט געווען.

דער וואָקזאַל איז געווען צוליב די געסט בעפּוצט מיט גרינס און מיט אַפגאַניסטאַנישע פענער.

לתקנות עגונות.

די משפחה פון אברהם בן יעקב שמערלינג פון לאָדז ווערען געבעטען צו הרב סגל פּאָלודניאָווא 25 יעדען טאָג פון 9 — 10 פריה אין זייערע אייגענע אינטערעסען.

פערבלאָנדזשעט.

אַ יונגעל אַנ׳ערך 4 יאָהר אַלט געפינט זיך אין קאָנסטאַנטין אויף דער לאָדזער גאַס נומער 23.

קויפט די אָפּצייכנונגען
לטובת דעם הילפס-פעראיין
„תומכי אורחים"!

פייערליכער קבלת-פנים

פון פּיעטריקאָווער רב שאַפּירא אין לאָדז.

(—) נעכטען האַלב פינף נאָכמיטאָג איז מיט דער ווינער באַהן געקומען דער פּיעטריקאָווער רב ר׳ מאיר שאַפּירא, דער גרינדער פון דער וועלט-ישיבה אין לובלין.

כדי מקבל פנים צו זיין דעם גאַסט האָבען זיך פערזאַמעלט אַנ׳עולם פון 2000 מאַן. צווישען וועלכע ס׳האָט זיך געפונען פון דער לאָדזער יודישער קהלה, אגודה׳שע ראַטמענער, עטליכע פּרנסים און אָנגעזעהענע כלל-טוער, ביים אָנקומען פון צוג איז דער רב בעגריסט געוואָרען דורך דעם אָבוואַרטענדען עולם מיט הויכע „יחי" אויסגעשרייען. דער רב איז פערפאָהרען אין האָטעל „מאָנאָפּאָל", וואו דער גאַסט איז בעגריסט געוואָרען דורך פּרעזעס מינצבערג, בערלינער אין נאָמען פון דער יוגענד, פּרנס צעדערבוים אין נאָמען פון „פּועלי אמוני ישראל" און משה באַנדע אין נאָמען פון סניף „ישיבת חכמי לובלין".

דער גאַסט האָט געענטפערט מיט אַ לענגערער רעדע, אין וועלכער ער האָט אָנגעוויזען, אַז די שטאָדט לאָדז דאַרף פערענדיגען דאָס גרויסע ווערק פון דער לובלינער ישיבה.

———:0:———

אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון לאָדזער קרעדיט-געזעלשאַפט.

אונטער׳ן פאָרזיץ פון ה׳ פּאַנאַנאָווסקי איז מיט וואָך פאָרגעקומען די אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון דעם לאָדזער קרעדיט-פעראיין. פון בעריכט איז צו זעהן, אַז דער בילאַנס פון דער קרעדיט-געזעלשאַפט אין אַקטיוו און פּאַסיוו, רעכט זיך מיט דער ציפער פון 21 מיליאָן 467,606 זל.

דאָס יאָהר 1927 האָט זיך צום ערשטען מאָל זייט נאָך דער מלחמה זיך אויסגעצייכנט מיט הלוואה אָפּעראַציעס נעגען היפּאָטעק-פערזיכערונגען פון לאָדז אין 8 פּראָצענטיגע זלאָטע פאַנדבריף. ביז סוף יאָהר האָבען לאָדזער הויזבעזיצער געפאָדערט ביי דער קרעדיט-געזעלשאַפט הלוואות אויף אַ סומע פון 26 מיליאָן 110,800 זל., אָבער הלוואות זענען פאַקטיש אַרויסגעגעבען געוואָרען 4 מיליאָן 577,100 זל., די פערהעלטניסמעסיגע קליינע צאָהל אַרויסגעגעבענע הלוואות ערקלערט זיך דערמיט, וואָס די היפּאָטעק-קרעדיטאָרען האָבען נאָך נישט געהאַט ערלעדיגט די יורידישע בערעכנונג פון זייערע קרעדיט-פעהיגקייטען אין זלאָטע-וואַלוטע, ווי אויך צוליב דעם, וואָס דער בירזשע-קורס פון די נייע 8 פּראָצענטיגע ווערט-פּאַפּירען איז ענטגילטיג נאָך נישט געווען בעשטימט.

דאָס אויסטוישן די אַלטע 4 מיט אַ האַלב און 5 פּראָצענטיגע פאַנדבריף אין רובעל-געשטעמפּעלטע אויף פּוילישע מאַרקען, אויף נייע קאָנווערסיע פּאַפּירען מיט דער זעלבער פּראָצענטירונג, איז אין בעריכטס-יאָהר קאָנטינואירט געוואָרען אויף אַן אַלגעמיינע סומע פון 27,613,450 רובעל אָדער 3,762,425 זל.

אין די וכוחים איבער׳ן בעריכט האָבען זיך בעטייליגט די ה״ה מ. העלמאַן, זאַושעווסקי, און וועלמאַנאָוויטש. די רעדנער האָבען געהאַט תרעומות הלמאי מע האָט איבערגעשטיגען דעם אָנגענומענעם בודזשעט מיט 16,000 זל. און פאַרוואָס די דירעקציע האָט אויסגעצאָהלט דעם פּערסאָנאַל 14 און אַ האַלבע פּענסיע.

דער פאָרשלאַג פון 51 מיטגלידער וועגען פערקלענערען מיט איין דירעקטאָר דעם דירעקציע-צוזאַמענשטעל איז צוריקגעצויגען געוואָרען, ווייל, לויט אַ פעראָרדנונג פון מלוכה-פּראָקוראַטור, מוזען אַלע בענק פון לאַנג-טערמיניגען קרעדיט ביז׳ן 31. דעצעמבער 1928 צושטעלען איבערגעאַרבייטע סטאַטוטען, וואָס זאָלען זיין צוגעפּאַסט צו די פאָדערונגען פון אונזער צייט.

די פאָרשלאָגען פון ה׳ מ. העלמאַן בנוגע פערקלענערע: די שטראָף-געלדער פאַר נישט געצאָהלטע חובות און פון סומען, וואָס סוועלען בעצאָהלט ווערען ביז׳ן 10. יולי 1928 זאָל מען נישט נעמען מעהר ווי אַ האַלב פּראָצענט אַנשטאָט די 1 פּראָצענט פון פריהער, און אַז מען זאָל צולאָזען אין קרעדיט-פעראיין אַלס דריטען יוריסט דעם יורישען אַדוואָקאַט אַראָלף קאָהן, זענען אָנגענומען געוואָרען.

פעת אַקלאַמאַציע זענען מצד יודען ווירעם אַריין אין דער דירעקציע — אינזש. לוקאָטינאָוויטש, אין אויפזיכטס-ראַט — ה׳ יאַקוב קוואַשנער. אַ חוץ דעם זענען ווידער געוועהלט געוואָרען די ה״ה פּאַגאַנאָווסקי און סולינאָווסקי און אַל ספּערטרעטער ה׳ ראַמיש. אַנשטאָט ה׳ פרידריך איז אין אויפזיכטס-ראַט געוועהלט געוואָרען דער פאָרזיצער פון צענטראַלען הויזבעזיצער-פעראיין ה׳ בערנאַרסקי. דער עטאַט פאַר׳ן יאָהר 1928 איז אָנגענומען געוואָרען אין דער הויך פון 260,500 זל.

היינט — אַנ׳אָפּצייכנונגס-טאָג לטובת „תומכי אורחים".

דער הילפס-פעראיין „תומכי אורחים" אָרדענט היינט איין אַנ׳אָפּצייכנונגס-טאָג.

עס איז איבעריג צו שרייבען וועגען דער וויכטיגקייט פון דעם דאָזיגען פעראיין און עס איז צו האָפען, אַז די בעפעלקערונג וועט איהם גערן אונטערשטיצען.

בלוטיגער סוף פון אַ שמוגעל

פון לאָדזער סחורה קיין רוסלאַנד.

פון ראָוונע מעלדעט מען וועגען אַ בלוטיגען קאַמף, וואָס האָט זיך אָפּגעשפּילט צווישען אַ גרופּע קאָנטראַבאַנדיסטען, וועלכע האָבען געוואָלט איבערשמוגלען קיין סאָוויעט-רוסלאַנד אַ פּאַרטיע לאָדזער סחורות מיט דער גרעניץ-וואַך.

אין קאַמף זענען דער׳הרג׳עט געוואָרען דער ראש פון דער קאָנטראַבאַנדען-גרופּע, גאָלעמבאָווסקי און איינער פון די קאָנטראַבאַנדיסטען.

אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט-דיזשורען.

(ב) היינט דיזשורירען פאָלגענדע אַפּטייקען: מ. עפּשטיין (פּיעטריקאָווער 255), מ. באַרטאָשעווסקי (פּיעטריקאָווער 95), מ. ראָזענבלום (ציגעלגאַס 12), גאָרפּיין (ווסכאָדניאַ 54), י. קאַפּראָווסקי (גאַוואָמיעסקאַ 15).

פעראייניגט־ציון. צענטראל־קאמיטעט אין פוילען

געשאפען א צענטראלען אויבער־ראט אויף דער נעכטיגער קאנפערענץ פון די ציוניסטישע צענטראל־קאמיטעטן.

נעכטען פארטיטאג איז אין לאקאל פון ציוניסטישען קאמיטעט פארגעקומען די קאנפערענץ פון די צענטראל־קאמיטעטן אין ווארשא לעמבערג קראקא.

צו דער קאנפערענץ זענען געקומען פון ווארשא: לעאן לעוויטע, ד״ר הינדעס, רעד. אפענשלאג, שוויף, ד״ר ווארטמאן, רעד. העפטמאן, רעד. א. גאלדבערג, אדוו. זיידענמאן, דער גענעראל־סעקרעטאר א. צייטלין, ש. הורוויץ.

פון קראקא: ד״ר שווארצבארד, ווארהאפטיג, ד״ר שפיגעל.

פון לעמבערג: רעפ. ד״ר לעאן רייך, רעפ. ד״ר ראזמארין, סענאטאר שרייבער, ד״ר שמאראק, ד״ר סטוב, ד״ר ראטפעלד, ד״ר לערער.

די קאנפערענץ איז געעפענט געווארען ארום 12 א זייגער דורך רעד. אונער אלס פערטרעטער פון ד״ר ראזענבלאט, דעם פארזיצער פון לאדזער ציוניסטישען קאמיטעט, וועלכער איז קראנק.

אין פרעזידיום זענען געוועהלט געווארען: לעאן לעוויטע, ד״ר רייך, און ד״ר שווארצבארד.

פרעזעס לעוויטע נעמט איבער דעם פארזיץ און דערמאהנט די ווארעמע ווערטער דעם אנדענקען פון די לעצטע פערשטארבענע אנגעזעהענע ציוניסטישע פערזענליכקייטען ד״ר נ. ראזוואזאהן און רעד. ג. רעפ. משה פראסטיג וועלכע האבען אונערמידליך געקעמפט פאר דער פעראייניגונג און קאנסאלידירונג פון דער ארגאניזאציע. די פערזאמעלטע בעעהרען דעם אנדענקען פון די פערשטארבענע מיט אויפשטעהן.

דעם פראיעקט פון צייטווייליגען פעראייניגטען אויבער־ראט האט פארגעלעגט לעאן לעוויטע, נאכדעם האבען זיך אנגעהויבען די וכוחים.

די וכוחים האבען געטראגען א רוהיגען און זאכליכען כאראקטער, הגם מאמענטווייז האט דער טעמפעראמענט פון די אנטיילנעהמער נישט אויסגעהאלטען.

די גאליציאנער האבען ערקלערט זייער פרינציפיעלע הסכמה צו שאפען אן אלגעמיינעם אויבער־ראט. די וכוחים האבען זיך געדרעהט ארום טאקטישע מאמענטען פון דער פעראייניגונג, אגב זענען די גאליציאנער נישט זיכער געווען אז „ווארשא מיינט ערנסט מיט דער פעראייניגונג", א סימן, אז נישט אלע זענען צו דער קאנפערענץ געקומען.

דעם פארזיץ האט געפיהרט ד״ר רייך, שפעטער ל. לעוויטע. די קאנפערענץ האט בעשלאסען צו שיקען א בעגריסונג ד״ר ראזענבלאט און ווינשען איהם א רפואה שלימה.

האלב 4 איז די זיצונג איבערגעריסען געווארען.

בעת דער זיצונג זענען געקומען פערטרעטער פון דער שטעטישער סטאראסטווע (רעגירונגס־קאמיסאריאט) מ׳האט זיי ערקלערט, אז ס׳קומט פאר א געשלאסענע זיצונג פון די ציוניסטישע צענטראל־קאמיטעטען און, אז מ׳וועט זיי צו דער זיצונג נישט צולאזען, זיי האבען נאך א פערשטענדיגען פערלאזט דעם לאקאל.

ארום האלב 5 האט זיך אנגעהויבען דער מיטינג אין „פילהארמאניע" אונטער׳ן פארזיץ פון ה׳ לימאן.

דער זאל איז געווען פול געפאקט. מיט רעדעס זענען ארויסגעטראטען די ה״ה ל. לעוויטע, רעד. סענאטאר שרייבער און ד״ר רייך. צום סוף פונ׳ם מיטינג איז אנגענומען געווארען א רעזאלוציע וואס העפטמאן, ד״ר שווארצבארד, ד״ר מ. הינדעס, פארערט אויף אדורכצופיהרען די פעראייניגונג פון די ציוניסטישע ארגאניזאציעס אין פוילען.

די צווייטע זיצונג עפענט ד״ר שווארצבארד. די וכוחים הויבט אן רעד. אפענשלאק, ער האלט, אז דער ציל פונ׳ם צוזאמענפאהר איז צו שאפען אן אויבער־ראט מיט דער אויפגאבע צו לייזען די ציוניסטישע און אלגעמיין־פאליטישע פראגען, אלץ מוז רעצידירען דער הויפט־ראט. דארט קענען די רעפ. רייך און גרינבוים לעזען זייערע קאנפליקטען.

ד״ר שפיגעל: דער הויפט־ראט דארף זיין די העכסטע אינסטאנץ וואס זאל זיך בעשעפטיגען מיט די ציוניסטישע פראגען און נישט בעשעפטיגען זיך מיט קיין לאנדעס־פאליטיק. ד״ר ראטפעלד מיינט, אז דער הויפט־ראט דארף זיך פערנעהמען מיט די ציוניסטישע פראגען. וואס שייך דער ארטיגער פאליטיק דארף זי זיך בעגרעניצען מיט אויסארבייטען א פראגראם פאר די יודישע קהלות, שאפען א פריי פאלעסטינא־קאמיטעטען און איינארדנען א קבלת פנים פאר פראפ. חיים ווייצמאן. ד״ר ווארטמאן פראלעמיזירט מיט די גאליציאנער. די מורא פון די גאליציאנער ציוניסטען אז נאכדעם ווי מ׳וועט זיך היינט פעראייניגען וועט גרינבוים קומען קיין גאליציען און צוברעכען די ראדטיגע ציוניסטישע ארגאניזאציע איז פאלש. אן אויבער־ראט מוז געשאפען ווערען.

ד״ר הינדעס איז געגען דעם אז דער אויבער־ראט זאל זיך באלד בעשעפטיגען מיט פאליטיק. דאס וועט צושטערען דעם הויפט־ראט. ד״ר ל. רייך בעהויפט, אז דער הויפט־ראט איז נויטיג, ער איז אבער אין איצטיגען מאמענט נישט אומבעדינגט. דעם טערמין פון אלפוילישען ציוניסטישען צוזאמענפאהר קען מען נישט בעשטימען, מ׳ווייס נישט וועלכע צייטען ס׳וועלען זיך אין טערמין האלטען רערווייל דארף געשאפען ווערען א הויפט־ראט וואס זאל לעזען איינציגע געמיינזאמע פראגען און אויב דאס וועט היינט ארורכגעפירט ווערען וועט אפגעטאן ווערען א גרויסע זאך.

ד״ר שווארצבארד האט מורא, אז דאס נישט בעשטימען דעם טערמין פון צוזאמענפאהר וועט עס זיין אן אנהויב פון א רערנעהונג, מיט וועל איהם פערשלעפען, אויב די גאליציאנער ציוניסטען וועלען זיך בעטייליגען אין אזא צוזאמענפאהר וועט כער מ׳דארף זיי צופירען. מ׳מוז קומען צו די ציוניסטען מיט פאליטישע רעזאלוציעס, וואס זענען נויטיג פאר אונזער יוגענט. מיט הייסען זיי זיין חלוצים רופען זיי צו פערגיסען בלוט, און גיבען זיי א בייספיל פון מחלוקות וועלען מיר גארנישט דערגרייכען. לויט׳ן פארשלאג פון ה׳ לעוויטע ווערט אויסגעוועהלט א רעזאלוציע־קאמיסיע פון פאלגענדע 6 פערזאן ד״ר הינדעס, רעד. אפענשלאק, ד״ר שרייבער, ד״ר שמאראק, ד״ר שפיגעל און ד״ר שווארצבארד נאכדעם איז אנגענומען געווארען די פאלגענדע

רעזאלוציעס:

1) די קאנפערענץ פון די צענטראל־קאמיטעטען פון די ציוניסטישע ארגאניזאציעס אין פוילען וועלכע איז פארגעקומען אין לאדז אין 29 אפריל האט געשאפען א צייטווייליגען אויבער־ראט אלס העכסטען אינסטאנץ פון די פעראייניגטע ציוניסטישע ארגאניזאציעס אין פוילען אין פאלגענדען צוזאמענשטעל ל. לעוויטע, רעפ. ד״ר ראזענבלאט, ד״ר הינדעס, רעד. אפענשלאק, רעד. י. העפטמאן, אדוואקאט זיידעמאן, רעפ. ד״ר רייך, ד״ר שמאראק, ד״ר ראטפעלד, ד״ר לערער, רעפ. ד״ר טהאן, ד״ר פעלדבלום ד״ר שווארצבארד און א רעלעגאט פון ווילנא. 2) דער טעטיגקייטס געביט פון אויבער־ראט נעמט ארום א) די איניציאטיווע דורכפיהרונג און לייטונג פון דער ציוניסטישער טעטיגקייט אין דער גאנצער ציוניסטישער בעוועגונג אין פוילען ב) דאס פעראדינירען די ציוניסטישע לאנדעס – פאליטיק אין בעזונדערע ראיאן־צענטראלע־קאמיטעטען ג) קאארדינירען די ציוניסטישע לאנדעס־פאליטיק אין פוילען. 3) דער דערמאהנטער טעטיגקייטס־געביט ווערט געפיהרט דורך דעם אויבער־ראט ביז עס וועט צוזאמענגערופען ווערען דער אלגעמיינער ציוניסטישער צוזאמענפאהר אין פוילען דעם טערמין פון וועלכען עס וועט בעשטימען דער אויבער־ראט. 4) דאס פרעזידיום בעשטעהט פון די פרעזעסען פון די צ. ק. אדער זייערע פערטרעטער און א גענעראל־סעקרעטאר. 5) די פלענארע זיצונגען פון אויבער ראט קומען פאר מינדעסטען איין מאל אין 3 חדשים אין ווארשא קראקא אדער לעמבערג.

צום שלוס האלטען קורצע רעדעס ה׳ לעוויטע, רעפ. ד״ר רייך און ד״ר שווארצבארד וועלכע בעגריסען די צושטאנדגעקומענע פעראייניגונג פון די ציוניסטישע ארגאניזאציעס אין דער פוילישער רעפובליק און אונטערשטרייכען די היסטארישע בעדייטונג פון דע סנעשעהניש.

מיט דעם געזאנג פון התקוה ווערט די קאנפערענץ געשלאסען.

*

דער פארזיצער פון ציוניסטישען צענטראל־קאמיטעט אין פוילען,

ה׳ לעאן לעוויטע

האט אויף פאלגענדען אופן כאראקטעריזירט די אבגעהאלטענע קאנפערענץ. כ׳בין היינט געקומען קיין לאדז צו דער קאנפערענץ מיט א לייכט הארץ אין דער טיפער איבערציינגונג, אז די ארבייט וועט געהן גלאטיג און ס׳וועט שנעל קומען צו א פערשטענדיגונג, ווייל א באדען דערצו איז שוין לאנג געווען רייף און פארגעברייטעט. די מניעות און מיספערשטענדענישען, וואס האבען געבראכט צום אויפלעזען דעם פריהערדיגען אויבערראט זענען בעזייטיגט געווארען. היינט איז געפונען געווארען די געמיינזאמע שפראך און ס׳איז געשאפען געווארען א צייטווייליגער אויבער ראט, וועלכער וועט ברענגען צו אן אוניפיקאציע פון דער בעוועגונג, ריינהאלטענדיג די ראיאן־ארגאניזאציעס פאר פערשידענע טעכניש און ארגאניזאציאנעלע ארבייט.

דער צוקונפטיגער אלפוילישער צוזאמענפאהר וועט אויסוועהלען די לעגיטימע פערטרעטונג פון איינהייטליכער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין פוילען. דער הויפט־געוויכט פון דער היינטיגער בעראטונג זענען געלעגט געווארען אויף די פראגען פון ריין ציוניסטישער טעטיגקייט.

ד״ר לעאן רייך

זאגט:

— די היינטיגע קאנפערענץ האט ארויסגעוויזען דעם אויפריכטיגען ווילען פון די צדדים צו א פעראייניגונג און האבען געגעבען גוטע רעזולטאטען. אויך אין גאליציען איז רייף דער געדאנק וועגען דער דאזיגער נויטווענדיגקייט. כ׳האלט נאר, אז ס׳קענען נישט געמאכט ווערען קיין צו שטארקע שפרונגען און דער געדאנק וועט ביסלעכווייז אדורכגעפיהרט ווערען אין לעבען די היינטיגע קאנפערענץ איז א גוטער אנהויב פון אן אנהויב. די אלע מניעות, וואס האבען אונז בעוואויגען ארויסצוטרעטען פונ׳ם אמאליגען אויבער ראט זענען איצט בעזייטיגט געווארען און ס׳איז געשאפען געווארען דער גרונד פון א געאייניגטער טעטיגקייט.

א פייערונג אין דרוקער און אין בוכבינדער־פעראיין

אונטער׳ן פארזיץ פון רעד. האמבורסקי אי שבת צו־נאכט אין „הזמיר" פארגעקומען די פייערונג פון א פאהן־איינווייהונג פון פעראיין פון בוכבינדער, שאכטעלמאכער און דרוקער.

נאכדעם ווי רעד. האמבורסקי האלט א קורצע רעדע וועגען דער בעדייטונג פון דער פאהן פאר אן ארגאניזאציע איז מען מכבד דעם ה׳ ראפאפארט מיט׳ן אריינטראגען די פאהן. דער ארקעסטער שפילט דעם פוילישען נאציאנאלען הימן און „התקוה" און מ׳ברענגט אריין די פאהן.

ה׳ סאדאקערסקי דערלאנגט די שער און ה׳ האמבורסקי שנייט איבער דעם שנור אויף דער פאהן, וועלכע ס׳וויקעלט אויף רעדאקטאר אוגער.

ס׳הויבען זיך אן די בעגריסונגען: אין נאמען פון צענטראלען האנדווערקער פערבאנד אדוו. צימערמאן, א פערוואלטונגס־מיטגליד פון „הזמיר" — פון אנדווערקער־באנק—ה׳ פוטערמאן, פון האנדווערקער־ראט—ה׳ הערשקאוויטש, פון דער האנדווערקער־פראקציע אין דער קהלה — פרנס האפמאן פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע — ה׳ גראיאווער א. אנד. נאכדעם האלט א לענגערע רעדע רעד. י. אוגער. עס זענען געמאכט געווארען הזכרות נאך אינדזש. קירשראט, י. שווארצמאן, ד״ר פריבולסקי און אלע פערשטארבענע מיטגלידער פון פעראיין. נאכדעם איז פארגעקומען א באנקעט.

צום שלוס פון דער פייערונג איז פארגעקומען א קאנצערט־טייל, אין וועלכען ס׳האבען זיך בעטייליגט פרל. ראטשאקאוו פרוי שווייצער, פראפ. זאזולא, ארטיסטען פון פילהארמאניע, און ס׳האבען זיך אנגעהויבען טענץ, וועלכע האבען געדויערט ביז אינדערפריה.

ספארט.

„טוריסטען" — „פאגאן" (לעמבערג) 4:5

„טוריסטען" I — „הכח" I 4:6

„שטערן" — „ראפיד" 1;1

קאמוניקאט.

אין באלוטער בית־המדרש פאר א גרויסען עולם מתפללים האט פארטאגען שבת און זונטאג געהאלטען דרשות דער בעקאנטער לוצקער רב ר׳ יחיאל יצחק ראפאפארט; ער האט זעהר אויסגענומען ביי די מתפללים, וועלכע האבען איהם נאך די דרשות ווארם בעדאנקט.

הרב ראפאפארט איז איצט רב אין קרעמעניץ. (*)-

אלע יודען קויפען די היינטיגע אפצייכנונגען פון „תומכי אורחים"!

היינט פרעמיערע אין „גאנג".

היינט א נייע פרעמיערע פון 18־טען פראגראם אויף דער טעמא „ענדליך פריהלינג" מיט׳ן אנטייל פונ׳ם גאנצען „גאנג"־אנסאמבל און גאסטראלירען די בעריהמטע און אין לאדז בעליבטע האלינא ראפאצקא, ווי אויך דער ארטיסט פון די ווארשאווער טעאטערען יעזשי באראנסקי.

פון יודישען טעאטער.

היינט, מאנטאג קומט פאר די לעצטע געזעגענונגס־פארשטעלונג פון די בעליבטע גאסטראלערען חנה לערנער און דוד זיירערמאן.

דורך דער קורצער צייט, וואס די גאסטראלערען האבען געגעבען זייערע פארשטעלונגען אין אונזער שטאט האבען זיי ערווארבען די סימפאטיע פון די ברייטסטע מאסען טעאטער־בעזוכער.

געשפילט ווערט צו פאפולערע פרייזען „די יודישע שיקסע". צום סוף – א קאנצערט־אפטיילונג מיט א רייה בעקאנטע שלאגער־לידלעך.

מעלדונגען

די פראפעסיאנעלע „ארט"־קורסען

אויף די פראפעסיאנעלע קורסען פון דער „ארט"־געזעלשאפט ווערען אנגענומען נייע איינשרייבונגען אויף פאלגענדע אבטיילונגען:

1 מעכאנישע וועבערײ, ענגליש־גלאט און קארירט, קארט־זשאקארד מיט גאבעלין און קילים אויך זייד

2. צושניידער־קורס פאר מענער־שניידער.

3. צושניידער־קורס פאר דאמען־שניידער.

4. רונד־קראסט־זאקען, אויף „קאראנא", „אידעאל" „מאקסים" „שטאנדארט" און „אמעריקאנער" אויך „זשאקארד"־זאקען־ארבייט.

5. שטאפערײ.

6. מעכאניש שפולען און טרייבען

7. טריקא־הענטשקעס אויף שליטען־מאשינען

8. האנט און מאשין־שטיקערײ, פיליע, טאלעדא און אלע אנדערע טעכניק׳ן.

9. מאניקיר

10. אנדולאציע

איינשרייבען קאן מען זיך אין דער ביורא פון „ארט" וואולטשאנסקא 27 אין די ביורא־שעה׳ן.

דער ארעסט פון בעלא קוהן.

ווערט ער בעפרייט אדער איבערגעגעבען צו דער אונגארישער מאכט?

ווי ען, 29 (א. ו.) לויט ווי מ׳מעלדעט פון מאסקווע, איז די סאוויעטישע פרעסע שטארק אויפגעבראכט אויף עסטרייך צוליב׳ן ארעסט פון בעלא קוהן, און זי פאדערט אויף קאטעגאריש די סאוויעטישע מאכט, אז זי זאל תיכף אינטערווענירען וועגען דעם, אז דפר ארעסטירטער מיט זיינע חברים זאלען בעפרייט ווערען.

אין מאסקווע, לענינגראד און אין א גאנצער רייה גרעסערע שטעט קומען פאר אנטי־עסטרייכישע דעמאנסטראציעס.

דער סאוויעטישער דריטער אינטערנאציאנאל האט פערעפענטליכט אן אויפרוף צו די חברים פון דער גאנצער וועלט, זיי זאלען ווי צום ענערגישסטען אונטערשטיצען די אקציע פון די סאוויעטען לטובת בעלא קוהן.

וויען, 29 (א. ו.) בעלא קוהן און די איבעריגע ארעסטירטע זאגען זיך אב לעת עתה צו געבען וואס ערע־נישט־איז דערקלעהרונגען.

ביז איצט איז אבער פעסטגעשטעלט געווארען, אז קוהן האט שוין א פאר וואכען געוואוינט אין וויען אונטער א פאלשען נאמען — וואגנער.

אין די די דאקומענטען, וואס מ׳האט ביי איהם געפונען, איז נישטא קיין פאס אדער אן אנדער פאפיר, וואס זאל קענען פעסטשטעלען, ווען בעלא קוהן איז אנגעקומען קיין וויען.

די עסטרייכישע מאכט בעמיהט זיך דעם ענין אויפצוקלעהרען.

וויען, 29 (א. ו.) ביז איצט האט סיי די רעגירונג סיי די געריכטס־מאכט נישט בעקומען פון אונגארן קיין פאדערונג ארויסצוגעבען בעלא קוהנ׳ען.

ס׳איז קיין ספק נישט, אז די אונגארישע רעגירונג וויל אריבערווארטען די רעזולטאטען פון דער עסטרייכישער אויספארשונג און דערנאך ערשט ארויסטרעטען מיט א פאדערונג צו ארויסגעבען קוהנ׳ען.

דער דאזיגער ארויסטריט — ווי עס מיינען די געריכטס־ספערען אין וויען — וועט פארקומען נישט אויפ׳ן דיפלאמאטישען, נאר אויף א יורידישען אופן, ד. ה. אז דאס אונגארישע פראקוראטאריום וועט זיך ווענדען צום עסטרייכישען פראקוראטאריום מיט דעם פארשלאג וועגען ארויסגעבען דעם ארעסטירטען.

דער גאנצער ענין האט אנגעמאכט א שטארקען רושם, און די געזעלשאפטליכע מיינונג דערווארט די רעזולטאטען מיט גרויס אונגעדולד און פעראינטערעסירונג.

העלפט אייערע נויטליידנדע ברידער

קויפט די היינטיגע אפצייכנונגען פון „תומכי אורחים"!

סוף פון 2 ווארשאווער יונגעלייט,
וואס האבען זיך אריינגעקריגען אהן א וויזע קיין ארץ-ישראל.

אין יאהר 1925 האבען די ווארשאווער צוויי חברים זלמן קלאוועך (פאנסקא 52) און הערש סאבאל (קארמעליצקא 13) — ביידע יונגעלייט אין עלטער פון 21 יאהר, געוואלט עמיגרירען קיין ארץ-ישראל. צו דעם צוועק האבען זיי זיך אויסגעארבייט אויסלענדישע עמיגראציע-פעסער, וואס זיי האבען ארויסבעקומען בחנם מיט דער הילף פון מלוכה-עמיגראציע-אמט. מיט די דאזיגע פעסער זענען זיי אוועק אין ענגלישען קאנסולאט אויף צו בעקומען די וויזע קיין ארץ-ישראל. מ'האט זיי אבער די וויזע נישט געגעבען.

היות זיי האבען אבער דורכאויס געוואלט עמיגרירען קיין ארץ-ישראל, זענען זיי געפאלען אויף א זעהר אריגינעלע המצאה. צו דער בעמערקונג, וואס איז נאטירט אויפ'ן פאס, אז ער איז ארויסגעגעבען צום עמיגרירען קיין ארץ-ישראל האבען זיי אליין צוגעשריבען די ווערטער: קיין טערקיי, פערסיען און סיריען. דורך די דאזיגע לענדער האבען זיי טאקע בעשלאסען אנצוקומען קיין ארץ-ישראל.

זיי זענען מיט זייערע פעסער קודם-כל אין ווארשא אוועק אין טערקישען קאנסולאט, וואו מען האט זיך נישט געכאפט און נישט בעמערקט די צושריפטען, וואס זענען געווען געמאכט מיט א גאנץ אנדערן כתב. דעריבער האט מען זיי געגעבען די טערקישע וויזע און זיי זענען אפגעפאהרען קיין קאנסטאנטינאפאל. דארט האבען זיי אין פערסישען קאנסולאט ארויסבעקומען די פערסישע וויזע און אפגעפאהרען קיין טעהעראן, וואו זיי האבען אין פראנצויזישען קאנסולאט ארויסבעקומען א וויזע קיין סיריען. דורך קאווקאז, וואו זיי זענען דורכגעפאהרען אויף א טראנזיט-וויזע, האבען זיי זיך אריינבעקומען קיין סיריען. פון דארט דורכ'ן גליל, דורכמאכענדיג דעם גאנצען וועג צופוס, האבען זיי דורכגעשמוגעלט די ארץ-ישראל גרעניץ.

אין ארץ-ישראל זענען זיי אבגעווען 2 יאהר און געארבייט אין פערשידענע שטעדט און קאלאניעס. ערשט נישט לאנג האט די ארץ-ישראל'דיגע פאליציי ענדעקט, אז זיי האבען זיך אריינגעשמוגעלט קיין ארץ-ישראל פון סיריען, און זיי דעריבער פערהאלטען. די פעסער זענען ביי זיי צוגענומען געווארען און אזוי ארום איז מען דערגאנגען, אז זיי האבען נישט געהאט דאס רעכט אריינצוקומען קיין ארץ-ישראל, און די ארץ-ישראל'דיגע רעגירונג האט פעראורדענט ביידע יונגעלייט ארויסצושיקען פון לאנד.

מיט זייער גורל האט זיך פעראינטערעסירט דער פוילישער קאנסולאט אין ירושלים און זיי אהיימגעשיקט קיין פוילען. די פעסער זענען צוגעשיקט געווארען קיין ווארשא. אויף דער גרעניץ האט מען ביידע פערהאלטען און איבערגעשיקט אין רשות פון דער ווארשאווער פאליציי.

זיי האבען אפענהערציג דערצעהלט זייערע איבערלעבענישען אויפ'ן וועג פון פוילען קיין ארץ-ישראל דורך א רונ-ד-רייזע, וועלכע האט ביי זיי געדויערט עטליכע חדשים און דערביי האבען זיי געהאט אויסצושטעהען געברענטע צרות און פערשידענע קראנקהייטען. אויף דער פראגע, וואס האט זיי געטריבען קיין ארץ-ישראל, האבען זיי געענטפערט, אז זיי האבען זיך געלאזט אין דער געפעהרליכער רייזע צוליב זייער גרויסער בענקשאפט און ווילען צו זיין אין ארץ ישראל.

דער אויספארשונגס-ריכטער, וואס האט ביידע פערהאלטענע שבת אויסגעפרעגט, האט זיך שטארק איבערגענומען מיט זייערע שילדערונגען און מסירת נפש און ער האט פעראורדענט, תיכף זיי צו בעפרייען איבערלאזענדיג ביידע אונטער פאליצייאישער השגחה.

מוצאי שבת האט מען טאקע ביידע יונגעלייט בעפרייט פון ארעסט.

—:0:—

א ווארשאווער יודישער יונגערמאן
זיך אויפגעהאנגען אין לאדז.

שבת ביינאכט האט זיך אין קעלער-שטוב אויף ציגעל-גאס 42 אפגעשפילט א שרעקליכע טראגעדיע.

אין דערמאנטען קעלער געפינט זיך די עלעקטרישע מאנגעל פון א געוויסען קראנזילבער. אין דעם דאזיגען קעלער שלאפען קראנזילבער'ס אנגעשטעלטער און א סובלאקאטאר א ווארשאווער יונגערמאן גרשון בערנשטיין 24 יאהר אלט. בערנשטיין האט זיך בעשעפטיגט מיט געבען פריוואטע לעקציעס. ער איז א געבילדעטער מענש, קען פיל שפראכען, נאר קיינמאל נישט געהאט קיין מזל צו קיין שום בעשעפטיגונג, האט ער טאקע געלעבט אין גרויס דחקות און נויט און שטענדיג ארומגעגאנגען א מרה-שחורה'דיגער. נעכטען ביינאכט האט זיך בערנשטיין צוזאמען מיט קראנזילבער'ס אנגעשטעלטען געלעגט שלאפען. ארום 2 ביינאכט האט זיך בערנשטיין אויפגעהויבען, זיך ארומגעבונדען מיט זיין אייגענעם פאסעק דעם האלז, זיך ארויפגעשטעלט אויף א שטוהל און זיך אויפגעהאנגען אויף א האק. אזוי איז ער געהאנגען עטליכע מינוט. פלוצלונג האט זיך אויפגעכאפט בערנשטיין מיטשלעפער און דערזעהען דאס שרעקליכע בילד. ער האט געמאכט אנ'אלארם, אראפגעשניטען דעם געהאנגענעם פון האק און ארויסגערופען די פאגאטאוויע. בערנשטיין האט ארויסגעוויזען נאר שוואכע סימנים פון לעבען און אין א גוסס'דיגען צושטאנד האט מען איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל.

Dr. RÓŻANER

ספעציאליסט פאר הויט-, ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוועכע.
היילונג מיט קווארץ-שטראהלען און דיאטערמיע
Dzielna 9 (Narutowicza), tel. 28-98.
נעמט-אן פון 8—10 און 5—8, פרויען פון 3 - 4
ווארטע-זאל פאר פרויען.

יורידישע עצות.

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" אנווארטען אויף יורידישע פראגען, וואס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאן.
יורידישע אפטיילונג
פון „נייעם פאלקסבלאט".

בעם דערלאנגען אן אנפראגע אויף א יורידישע עצה, דארף צוגעלייגט ווערען דער קופאן פון דער דאטע פון טאג, ווען די אנפראגע ווערט אריינגעגעבען. אויף אנפראגען אהן קופאן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 30-טען אפריל 1928

7326. א לעזער פון אבראמאוויסקיעגא.

לויט די פאר'מלחמה'דיגע רוסישע געזעצען, איז א וועקסעל-חוב פערעלטערט געווארען נאך די 5 יאהר. אין דעם פאל רעכענט זיך דער פרעקלוזיע-טערמין פון דער פערעלטערונג ביז'ן אויסברוך פון דער מלחמה.

דאס געזעץ אליין פון אייגענער איניציאטיווע ווענדעט נישט אן אין דער פראקטיק דעם אומשטאנד פון פערעלטערטקייט. עס ווערט אבער בעריקזיכטיגט אזא פארשלאג, אויב ר'ווערט ארויסגערוקט דורך איינעם פון די פעראינטערעסירטע צדדים.

7327. א שטענדיגער לעזער פון אלעקסאנדריסקא.

קורצזיכטיגקייט איז פארגעזעהן אין פאראגראף 71 טייל 2 סאן 5 פון די מיליטערישע סאניטארע פארשריפטען און ווערט טראקטירט אויף פאלגענדען אופן:

אויב ס'פעהלט מעהר, ווי 8 דיאפטער אויף ביידע אויגען בעקומט מען קאט. E.

די, וואס זענען קורצזיכטיג אדער איבערזיכטיג (wypermetropia) אין דער הויך 8–5, 6 דיאפטער'ס, אפהענגיג פון דער זעה-שארפקייט, בעקומען קאטעגאריע D אדער C.

7328. א געטרייער לעזער פון פראנציסקאנער גאס.

אפילו אין דער זעלבער שטאדט, טאר מען נישט האבען קיין 2 וואוינונגען בפרט אין זעלבען הויז. מיר ראטען אייך דעריבער גוטוויליג דורכצוקומען מיט'ן הויזווירט.

7329. ב. שפרינצאק

אויב דער סטרוזש ערפילט נישט זיינע פליכטען און איהר האט איהם צוליב דעם געקינדיגט, וועט איהר זיכער אויף איהם בעקומען אנ'עקסמיסיע. איהר מוזט איהם אבזאגען די וואוינונג מיט 3 חדשים פריהער.

אזעלכע דינסט-וואוינונגען אונטערליגען נישט דעם דעקרעט.

7330. ב. ס.

דער אורזשאנד סקארבאווי סטעמפעלט אהן שטראף יעדען אקט אדער אנדערען דאקומענט אין משך פון 3 וואכען נאכ'ן אונטערגעשריבענעם טערמין.

וואס שייך וועקסלען בעשטימט אויף אויסלענדישע רעקונגען, מוזען זיי פארגעשטעלט ווערען דעם אורז. סקארבאווי פאר'ן אונטערשרייבען.

אין געגענפאל דראהט א 50-פאכיגע שטראף-אפצאהל.

7331. אנ'איבערגעגעבענער טעגליכער לעזער ל.

איהר זענט א סובלאקאטאר און דארפט צאהלען דירה-געלד נישט דעם ווירט נאר דעם הויפט-לאקאטאר.

וואס שייך דעם סכסוך וועגען דער סומע דירה - געלד, וויפיל איהר זענט מחויב צו צאהלען, איז די זאך אזוי: ווענדעט זיך מיט אנ'אנשפרעכענדע בקשה אין אורזשאנד ראזיעמטשי. דערווייל מוזט איהר אבער צאהלען לויט'ן אפמאך אדער צושיקען קאנטעס אויפ'ן חשבון פון דער שולדיגער סומע.

7332. א פעראינטערעסירטער.

די שבועה אין מיליטער-דינסט שאפט נישט קיין בעזונדערען רעכטליכען פרעצעדענס, נאר טראגט בלויז א מאראליש-רעליגיעזען כאראקטער.

אין משך פון דער גאנצער אקטיווער דינסט מוז א מיליטער-פערזאן שטעהן צו דער דיספאזיציע פון דער בעטרעפענדער מאכט. דעריבער איז יעדער אייגענוויליגע איבעררייסונג דעם קאנטאקט מיט דער אונטערליגענער פארמאציעס א פערברעכען און ממילא שטראפבאר.

די הארבקייט פון דער דראהענדער שטראף איז אבהענגיג פון די אומשטענדען, צי דער אנגעקלאגטער האט זיך בשעת מעשה געפינען אויף א בעזונדערע דינסט, ווי לאנג דאס פערלאזען די פארמאציע האט געדויערט, צי ער האט זיך אליין צוריק געקעהרט און צי איז דאס ביי איהם דער ערשטער פאל.

7333. פרידמאן № 7.
7334. ל. א. פ. 18.
7335. א געטרייער לעזער פון פאביאניץ.
7336. שטערן.
7337. א לעזער פון אלעקסאנדראווסקע 24.
7338. א לעזער P. T.
7339. L. T. פון פיעטריקאווער ג.
7340. האפמאן פון פאלנאצנע.
7341. שלום פון דער אלטשטאט.
7342. א טעגליכער לעזער פון וואדני-רינעק.
וועגען אייערע ענינים דארפט איהר זיך פערשטענדיגען פערזענליך מיט אונזער יוריסט, טעגליך פון 3—4 מיטבערענגענדיג די צייטונג.

Dr. med.
J. MANDELBAUM
Zawadzka 16a, tel. 27-52
ספעציאליסט פאר אינערליכע און נערווען-קראנקהייטען.
נעהמט אן טעגליך פון 5 ביז 7 אוועגד.

אינדיציין פון טיגער
סענסאציאנעלער ראמאן
פון מאריס לעבלאן (124

— אונטען אין אויטאמאביל...

— האט איהר וועגען דעם מיטגעטיילט מיינע אגענטען?

— יא, ה' פרעפעקט. איבריגענס — ער איז פעסט געבונדען. ס'איז נישטא וואס מורא צו האבען. ער וועט נישט אנטלויפען.

— נו, — האט געזאגט ה' וואלאנגלעי, — איך זעה, אז איהר האט אלצדינג פאראויסגעזעהן און די זאך ווייזט מיר אויס צו זיין ערלעדיגט. אבער איין פראגע בלייבט ביז איצט נישט געלעזט, די פראגע, וועלכע האט בשעתו צומייסטען אויפגערודערט די עפענטליכע מיינונג. איך רעד וועגען די צייהן-סמנים אויפ'ן עפעל, די „טיגער-צייהן", ווי מ'האט זיי אומעטום גערופען. דער פרעפעקט בעהויפט, אז איהר וועט אונז אויפקלערען אויך די דאזיגע רעטעניש?

— יא, ה' פרעזידענט, אבער איך מוז באלד אויפמערקזאם מאכען, אז די פראגע איז א סך וועניגער קאמפליצירט, ווי דאס קאן זיך אויסדאכטען. דאס איז טאקע אנ'אפדרוק פון פרוי פאווילס צייהן, כאטש נישט זי האט איינגעביסען דעם עפעל.

— ווי זאל מען דאס פערשטעהן?

— איך וועל עס אייך באלד אויפקלערען, מיט עטליכע יאהר צוריק אין פאלערמא איז פרוי פאוויל געפאלען אזוי אומגליקליך, אז זי האט זיך צובראכען אין א מארמארנעם טישעל עטליכע צייהן פון אויבערשטען און אונטערשטען קינבאק. זי האט זיך בעשטעלט ביי א דענטיסט א קינסטליכען געביס צייהן, וועלכען זי האט געטראגען עטליכע חדשים, דער דענטיסט האט, ווי דאס פיהרט זיך, געמאכט אנ'אפדרוק פון איהרע צייהן, א פארמע, און אט די פארמע, וועלכע איז צופעליג פערבליבען, האט עס בענוצט דער אינזשיניער פאוויל אויף צו מאכען צייכענס אין דעם עפעל.

אין צימער איז געווארען שטיל. די ערקלערונג איז פאקטיש געווען איינפאך, אז פרעזידענט וואלאנגלעי איז געווארען איבערראשט. דער יסוד פון דער גאנצער בעשולדיגונג פון מאריא אננא פאוויל, וועלכע האט סוף כל סוף געבראכט צו איהר טויט און צום טויט פון גאסטאן סויוועור — דאס אלץ האט זיך געשטיצט אויף אזא קליינעם פרט, וועגען וועלכען ס'איז אבער קיינעם נישט געקומען אין קאפ אריין, קיינעם פון די מיליאנען לעזער וועלכע זענען געווען אזוי איבערגענומען פון דעם פראצעס.

„די צייהן פון טיגער — האט געזאגט וואלאנגלעי, — דאס דערמאנט אביסעל אן קאלומבוס'עס איי, וועגען וועלכען מ'האט נאר געדארפט א ביסעל א טראכט טון.

דאס געשפרעך האט געהאלטען ביים סוף. ה' וואלאנגלעי האט זיך אפגערופען צו פערענא'ן.

— אפטועענדיג א רייה נסים, האט איהר געהאלטען ווארט און אונז ארויסגעגעבען דעם פערברעכער. איך מוז אויך האלטען ווארט און אייך צוריקגעבען די עהרע און די פרייהייט. אלע פארוואורפען, וואס זענען געגען אייך געמאכט געווארען פאלען ממילא אפ. איהר זענט דאן לואי פערענא און בלייבט ווייטער דערזעלבער.

— און פלארענציע לעוואסער, ה' פרעזידענט?

— זאל זי אליין זיך מעלדען צום אויספארשונגס-ריכטער. זייענדיג פריי און ריינגעוואשען פון אלע פארוואורפען, וועט זי אהן ספק אנערקענט ווערען אלס די יורשטע פון קאזמא מארנינגטאן און וועט בעקומען די 200 מיליאן.

— פלארענציע וועט דאס געלד נישט אננעהמען, ה' פרעזידענט!

— ווי אזוי דען?

— מיין כלה וויל נישט דאס געלד. צופיל פערברעכענס האט עס מיט זיך געבראכט. צופיל בלוט און טרעהרען האבען די מיליאנען געקאסט.

— ווי זשע וועט זיין?

— דאס געלד פון קאזמא מארנינגטאן וועט איינגאנצען פערווענדעט ווערען אויף בויען וועגען און שולען אין דרום מאראקא און צפון-קאנגא.

— אנ'אמת קעניגליכע מתנה... מ'מוז אנערקענען, אז דאן לואי פערענא צאהלט גלענצענד אפ די חובות, וועלכע ער האט געמאכט פאר דעם פאטערלאנד פון ארסען לופען.

דאן לואי פערענא האט חתונה געהאט מיט פלארענציע לעוואסער, און האט זיך בעזעצט אין סען מאקלו. זייער פרעכטיגע ווילע איז ארומגערינגעלט מיט א גארטען, וואו דאן לואי פערנעהמט זיך מיט האדעווען בלומען. אנ'אייביג יונגער לעבט ער רוהיג און גליקליך מיט זיין בעצויבערנדער פרוי און זייער ווילע ווערט אפט בעזוכט פון זייערע צאהלרייכע פריינד און פערעהרער.

(סוף).

די מעשה דאָרא קויפמאַן.

א סענסאַציאָנעלע געשיכטע, וואָס האָט אויפגערודערט גאַנץ פּאַריז.

פיר טעג נאָכאַנאַנד איז די גאַנצע פּאַריזער פּרעסע געווען פול מיט דער געשיכטע פון אַ יודישער מיידעל פון פּוילען, מיט'ן נאָמען דבורה קויפמאַן, וועלכע איז פערשוואונדען געוואָרען אויף אַ געהיימנישפולען אופן; מען האָט בשום אופן נישט געקענט קומען אויף איהרע שפּורען. די גאַנצע פּאַריזער פּאָליציי איז געוואָרען אָרגאַניזירט צו זוכען די פערשוואונדענע. עס האָט זיך געטהון חושך: וואָס הייסט, אַ מיידעל איז פערשוואונדען אין מיטען העלען טאָג און מען ווייסט נישט וואו זי איז אַהינגעקומען.

לאָזט זיך די פּאָליציי אויף אַנ'אויספאָרשונג. און די פערזענליכקייט פון דבורה קויפמאַן ווערט פעסטגעשטעלט אויף פאָלגענדען אופן:

דבורה קויפמאַן איז אַ סטודענטקע פון קעלץ, פּוילען; אין פּאַריז שטודירט זי „לעטר“, שפּראַכען הייסט עס. זי האָט שוין עטליכע קורסען דורכגעמאַכט. זי איז אַ סעקרעטאַרקע ביי אַ פּאַריזער אַדוואָקאַט און זי גיט לעקציעס פון פראַנצויזיש, כינעזישע און אַראַבישע סטודענטען. דאָס לעצטע מאָל האָט מען זי געזעהן מיט איהרען אַ שילער, אַ כינעזישען סטודענט, און מעהר האָט מען זי נישט געזעהן.

קויפמאַן האָט אַ חתן אַנ'אינזשיניער אין וואַרשע, מיט וועמען זי פיהרט אַנ'אָפטע קאָרעספּאָנדענץ, און איהרע אַ שוואָגער וואוינט אין נאַנסי, פראַנקרייך.

דאָס איז דער טרוקענער בעריכט פון דער אויספאָרשונג. אַצינד הויבען אָן צו קומען די פירושים, די אויסטייטשונגען. עס הויבט אָן אַרויסצוואַגען פערשידענע השערות די פּאָליציי; די זשורנאַליסטען פון זייער זייט האָבען אויך קיין צייט נישט אָפּצוואַרטען, ביז די פּאָליציי וועט עפּעס דערגעהען אַרום דע סענין, און זיי פערוואַרפען דער פּאָליציי מיט זייערע עצות און מיינונגען אין וועלכער זייט די אויספאָרשונג דאַרף געפיהרט ווערען און וואו מען דאַרף זוכען דעם שליסעל צו דעם געהיימנישפולען ענין.

הויבט מען אָן צו טראַכטען, אַז דאָ איז געשעהן אַ זעלבסטמאָרד; דאָס מיידעל האָט געלעבט אין שלעכטע בעדינגונגען, האָט געמוזט זיך אַרומזוכען לעקציעס און געקראָגען האָט זי די לעקציעס גראָד ביי אַזעלכע, וועלכע פלעגען טיילמאָל ווערען פרעך געגען איהר, און אָט דאָס האָט איהר אין אַ פערצווייפעלטען מאָמענט געפיהרט צו זעלבסטמאָרד.

אָט אַזאַ מיינונג פּרובט איינער אַרויסזאָגען און באַלד כאַפּט עס אויף די גאַנצע פּרעסע, אין די צייטונגען זענען פול מיט דבורה קויפמאַנ'ס זעלבסטמאָרד.

אָבער אויף לאַנג שטעלט מען זיך נישט אָפּ ביי דעם זעלבסטמאָרד־מאָטיוו, וואָרום ערשטענס, זאָגען אַלע איהרע בעקאַנטע, אַז זי איז גאָרנישט געווען אַזוי אָרים ווי מען רעדט. דאָס איז נומער איינס; צווייטענס איז זי געווען אין דעם טאָג פון איהר פערשוואונדען אין אַ זעהר פרעהליכער שטימונג. אַזעלכעס איז נישט מעגליך ביי אַ מענשען, וואָס האָט בעשלאָסען צו בעגעהן זעלבסטמאָרד.

וואַרפט מען זיך אויף אַנ'אַנדער זייט: אַזוי ווי דבורה קויפמאַן האָט געגעבען לעקציעס כינעזער און אַראַבער, מענשען פון אָריענט, מיט אַ הייסען טעמפּעראַמענט, האָט זי איינער פון איהרע שילער אָדער צוגערויבט אָדער ערמאָרדערט.

און פּאַריז ווינט זיך: ס'איז נישט איבערגעבען וואָס עס האָט זיך אָפּגעטון אין פּאַריז אין יענע טעג. אַלע צייטונגען האָבען געדרוקט דאָס בילד פון דבורה קויפמאַן. זיי האָבען בעשפּראָכען דעם גאַנג פון דער אויספאָרשונג אוז־אַרויסגעזאָגט מיינונגען און געגעבען דער פּאָליציי פערשידענע עצות.

די ערשטע זאַך האָט מען גענומען אויף אַ פערהער עטליכע כינעזער. קויפמאַנס שילער און בעקאַנטע. אָבער מען האָט מיט זיי גאָרנישט געקענט מאַכען. זיי האָבען פערזיכערט, אַז זיי ווייסען אַפילו נישט איהר אַדרעס, וואָרום זיי האָבען זיך מיט איהר איבערגעשריבען אויף „פּאָסט רעסטאַנט“, דאָס הייסט די בריף צו איהר זענען געווען אַדרעסירט אָפּצונעהמען אויף דער פּאָסט.

די פּאָליציי האָט געפאָרשט און געפאָרשט און גאָרנישט געקענט אַרויסקרינען. האָט מען גענומען אויפ'ן ציםבעל אַנ'אַראַבער, אויך איהרער אַ שילער, אָבער ווידער רעזולטאַט־נעשיכטע; ס'איז נאָר נישט געווען צו מאַכען. האָט מען געמאַכט רעוויזיעס איבעראַל, וואו עס האָט זיך נאָר געלאָזט. אַפילו דעם מאַכמעראַנישען מעטשעט אין פּאַריז האָט מען איבערגעטרייסעלט און מען האָט געזוכט ביי בעקאַנטע און בעקאַנטעס בעקאַנטע. מיט איין וואָרט, עס האָט זיך געטהון חושך.

דערווייל האָבען טייל פון די לינקע פּאַרטייען, וועלכע האָבען אַ בייז האַרץ אויף די פּאַריזער פּאָליציי, גענומען קריטיקירען די פּאָליציי; וואָס פאַר אַ פּאָליציי איז דאָס, אַז זי קאָן נישט קומען אויף די שפּורען פון אַ פערברעכען, וואָס ליגט מסתמא אויף דער האַנד.

באַלד זענען געקומען קויפמאַנס שוואָגער פון נאַנסי און שפּעטער איהר חתן פון וואַרשאַ. דער שוואָגער האָט זיך געפיהרט מעשה רעטעקטיוו און געהאַלטען איז איין געבען עצות דער פּאָליציי, וועלכע איז געווען ווי צוטומעלט און האָט אָנגענומען יעדע עצה, וואָס מען האָט איהר געגעבען.

(סוף מאָרגען).

דער אַריסטאָקראַטישער גנב.

סקאַנדאַל אין דער בודאַפּעשטער הויכער געזעלשאַפט.

ווייניג טראַגיש און גאַנץ נישט „שעהן“ איז געווען דער דערוויילינער סוף פון בודאַפּעסטער מיטעלשול־פּראָפעסאָר, ד״ר פּאָן פּילישי. נישט די אַלטע קלאַסישע פילאָזאָפיע און נישט די הומאַניסטישע ערציהונגס־אידעאַלען זענען געווען די ליידענשאַפט פון דעם ראָזיגען לעהרער. ווי אַ „ריינער“ מאַדיאַרישער אַריסטאָקראַט און — נאַטירליך — ראַבען־אַנטיסעמיט, האָט ער געהאַט נאָר איין איינציגען וואונש אין לעבען: הוליען, שיכור'ן שפּילען אין קאָרטען און אַנדערע אַזעלכע תאוות...

נאָר מחמת דער אַריסטאָקראַטישער פּראָפעסאָר איז פאָרט געווען במחילה אַ בלוטינגער אָרימאַן, און זיינע פערדינסטען פון שול האָבען איהם געגעבען פּשוט „פער'משפט“ צו לעבען ווי אַנ'אַנשטענדיגער מענש — האָט ער זיך, אין דעם קאַמף פאַר זיינע „אידעאַלען“, בענוצט מיט פאָלגענדען, נישט זעהר אָריגינעלען מעטאָר: ער האָט צוביסלעך אונטערגע'גנב'עט...

זיין קלינגענדיגער אַריסטאָקראַטישער נאָמען פלעגט איהם געוועהנליך עפענען טיר און טויער איי דער „בעסטער“ געזעלשאַפט, וועלכע האָט איהם, דעם זוהן פון אַ הויכען מיניסטער־בעאַמטען, מיט פערגעניגען אויפגענומען אין די עלעגאַנטע, רייכע סאַלאָנען און שפּיל־קלובען, קאַסינאָס א. אז. וו.

דער פיינער פּראָפעסאָר פלעגט דאָ זיין אַ זעהר אָנגעלייגטער גאַסט און ער האָט זיך טאַקע אויך — וואָס דער אמת איז — אויסגעצייכענט „אַמוזירט“. ער פלעגט אַמאָל אַוועקגעהן פון אַזאַ מין פערוויילונג מיט אַ בריליאַנט רינגעל, אַ גילדען זיינערעל, אַ שנור פּערעל, אַ פּעכער מיט דימענטען און מאַנכע מאָל אַפילו מיט אַ גאַנצען נייעם פּערטער־מאַנטעל, וואָס איז לחלוטין נישט אויף זיין מיסט געוואַקסען....

דערביי האָט ער אָבער געהאַט די אַמביציע צו זיין נישט גלאַט עפּעס אַ פּראָסטער גנב, נאָר, אַזוי צו זאָגען, דער „אַריסטאָקראַט“ און איידעלער מאַן צווישען די גנבים... די גע'גנב'עטע זאַכען פלעגט ער שטענדיג אַריינטראָגען אין לאַמבאַרד, פער'משכנ'ען זיי פאַר אַ גרויסער סומע און אַריינשיקען דערנאָך דעם לאָמבאַרד־צעטעל צו דעם געוועזענעם בעל־הבית פון דער זאַך, כדי ער זאָל זי קענען ווידער אויסלייזען צוריק — און זאָל ער אויך הנאה האָבען....

אַ שטיק צייט האָט מען זיך אין דער הויכער געזעלשאַפט געמאַטערט מיט דעם ראָזיגען מיסטעריעזען רעטעניש — ווער איז דער גנב — ביז דער אונגאַרישער גראַף האראָך האָט איינמאָל פערבעטען צו זיך דעם גאַנצען אַריסטאָקראַטישען עולם — צוזאַמען מיט צוויי פּאָליציי־דעטעקטיוען אין פראַק און צילינדער, וואָס האָבען געהאַט די אויפגאַבע צו קוקען אין אַלע ווינקעלעך...

און אָט האָבען זיי טאַקע באַלד דערזעהן, ווי דער אַריסטאָקראַטישער פּראָפעסאָר הויבט אָן אַריינפּאַקען אין זיינע קעשענעס פערשידענע אַנטיקען און טייערע ווערט־זאַכען, לקח'ענט מיט ביידע הענד און „אַמוזירט“ זיך דערביי גאַנץ האַרציג טאַקע מיט די בע'לקח'ענטע ראַמען און הערען פון דער געזעלשאַפט... די אַריסטאָקראַטישע דעטעקטיווען האָבען איהם גאַנץ פּשוט איבערגעשלאָגען דאָס פערגעניגען און האָבען איהם אַרעסטירט אויפן אָרט, נישט קוקענדיג דערויף, וואָס ער האָט נעהאַט אָנגעגרייט פערטיג אַ זעהר פיינע טענה: אַז דאָס איז איינענטליך נישט קיין גנבה, נאָר אַ קרענק אַזאַ ביי איהם, אַ מאָדנע חולאת...

זאַל פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20.

לעצטע געזעגנונגס־פאָרשטעלונג

פון די בעליבטע לאָדזער אַרטיסטען חנה לערנער און דוד זיידערמאַן

היינט, מאָנטאַג, דעם 30־טען, 9 אָוונד לעצטע פאָרשטעלונג פון די גאַסטראָלערען חנה לערנער און דוד זיידערמאַן צו פּאָפּולערע פרייזען פון 1 ביז 2.50 זל.

„די יודישע שיקסע“

אין 3 אַקטען פון שטיינבערג. הויפּט־ראָלען: „פּאַליאַשקע“־לערנער; „בערעל“־זיידערמאַן.

צום שלוס: אַ קאָנצערט־אָפּטיילונג, אויסגעפיהרט דורך חנה לערנער און דוד זיידערמאַן. :—: 10 שלאַגער־נומערן, ווי: נאַטאַשאַ, שטיין, שטיין, אַ חזן אויף שבת, לאַכען, טאַטע מאַמע, אויסגעשפּילט, יעדער טשעפּעט זיך צו מיר, זיי מיר מוחל גאָטעניו, גיט מיר די מיידעלעך פון אַמאָל, אַ יודיש יונגעל.

ס'נעהמען אַנטייל פרויען: בעזמאַן, זעווקינאַ, מאַכאַראָווסקאַ, פאַדערמאַן. מענער: אַריעל, אייזענבערג, בירנבוים, באַלבירסקי, האַמבורגער, מאַכאַראָווסקי, נייהויז, פּאָליאַנסקי, צווייליך. מוזיקאַלישע לייטונג: ל. זעלמאַן, טענץ איינשטודירט פון טאַנץ־מייסטער ב. לייבאָוויטש. רעזשי: אַ. בעזמאַן. ביהנע־לייטער: מאַכאַראָווסקי. בילעטען אין פילהאַרמ.־קאַסע.

Dr. med. I. WAJNBERG

CEGIELNIANA 47, Tel. 26-02.

אינערליכע קראַנקהייטען. ספּעציעל פאַר לונגען־און האַרץ־קראַנקהייטען, בעשטראַהלונגען־ און קינסטליכע בערג־זון. נעמט אָן אין דער לעטשניצע זגערזשער 17 פון 6–7. אין דערהיים פון 3–5 נאָכמיטאָג.

Dr. H. Wołkowyski

זאַבאַדניאַ 57 (צעגעלניאַנאַ 19), טעלעפאָן 37-70

ספּעציעל אַרצט פאַר הויט־ און ווענערישע קראַנקה., מענער־שוואַכע, בעהאַנדעלט מיט קוואַרץ־שטראַהלען. נעהמט אָן פון 1–2 און פון 4 8 אָוועגר. פאַר פרויען פון 4–5 אין אַ ספּעציעלען וואַרטע־זאַל.

דער טאַנץ אַרום גאָלדענעם קאַלב.

(ראָמאַן).

3)

— אויף אייערע פראַגען — האָט סאַלאָמעאַ געענטפערט — איז מיר נישט שווער צו ענטפערן, ובפרט נאָך דערפאַר, ווייל מיין ענטפער איז מיך צו גאָרנישט מתחייב. יאָ, איך בין פריי, און לייד זעהר פון דער דאָזיגער פרייהייט. איך שפּאַציר אַרום גאַנצענע טעג אין שטאָט איבערפולט מיט די משונה'דיגסטע פערלאַנגען און טרוימען, און קיינער לייגט קיין אַכטונג נישט אויף מיין יונגקייט... איך ווייס נישט, פאַרוואָס, נאָר עפּיס צווינגט מיך מיט כח צו זיין אָפענהערציג אין בעצוג צו אייך, הער ראָבערט, און עס קאָן זיין, אַז איך כאַפּ איבער די מאָס מיט מיין אויפריכטיגקייט, אָבער — אַזוי פיהל איך איצט, איך האָב גרויסען צוטרוי צו אייך, און דעריבער דערצייל איך אויך אינטימיטעטען. די לעצטע יאָהרען בין איך געווען אַ לעהרערין פון מוזיק און פון צייכענען. עס איז אַ זעהר לאַנגווייליגע עקזיסטענץ די עקזיסטענץ פון אַ לעהרער. ס'איז אַ קבצניש לעבען. ווי אַ סך מיינע חבר'טאָרינס האָב איך געקאָנט געשטרויכעלט ווערען, פערזאָרגען זיך מיט אַ ליבהאָבער, אָדער אפילו מיט עטליכע ליבהאָבער. איך פלעג זיך אָבער צוריקהאַלטען, ווען אַלץ האָט געפיהרט דערצו, אַז איך זאָל מיך פערקויפען: פּראָסטיטוציע איז דאָך אַ מין קנעכטשאַפט, אַ שקלאַפעריי, וואָס איז אַזוי בעלעסטיגענד און לאַנגוויילינ ווי איטליכע אַנדערע מלאכה. ס'איז אַ מין לעבען, וואָס איז פול מיט יסורים, חולאת'ן, קרעכצען... צייטענווייז פלעג איך איבערלעבען מורא'דיגע אָנפאַלען פון תאוה, און איך האָב זיך נישט בעמיהט זיי צו דערשטיקען; איך האָב נאָר דאָן געזוכט אַ געהעריגען אָביעקט פאַר מיין פערלאַנג, און מיט אַ מאָדנעם שגעון זיך אָפּגעגעבען צו דער ליידענשאַפט! ס'פלעגט מיך בעפאַלען אַזאַ אימפּעט, ווי די ראָבען, וואָס וואַרפען זיך ראַפּטום אויף אַ נבלה, כדי צו שטילען זייער הונגער. דערנאָך פלעג איך זיך אַ בערוהיגטע, אַנ'איינגעשטילטע אין מיין ליידענשאַפט, צוריקקעהרען צו מיין פריהערדיגער נודנער אַרבייט, אין וועלכער ס'איז נישט געווען קיין סימן פון פרייד אָדער האָפנונג. איך מוז זיך אָבער מודה זיין, אַז קיין איינער פון די מאַנספערשוינען, וועלכע איך פלעג זיך אָפּגעבען, פלעגט נישט איבערלאָזען דעם קלענסטען צייכען אין מיין זכרון. מיך האָט געעקעלט אפילו פון דעם געדאַנק, אַז איך קאָן געליבט ווערען דורך עמיצען פון די דאָזיגע אומווירדיגע ליבהאָבער.

סאַלאָמעאַ האָט אַ שמייכעל געטון און צוגעגעבען:

— מיר פלעגען זיך פונאַנדערגיין אין פערשידענע זייטען, נישט האָבענדיג קיין שום חשק זיך ווידער צו בעגעגענען, נישט געפינענדיג אפילו פאַר נויטיג צו זאָגען איינער דעם אַנדערען, ווי מען הייסט. נו — און איצט בין איך אַבסאָלוט פריי.

— אַזאַ איז, הייסט עס, אייער לעבען, סאַלאָמעאַ?

— יאָ, אַ זעהר לאַנגווייליג, אַ זעהר פּאַסקודנע לעבען... אַזאַ, ווי ביי זעהר אַ סך פרויען!

— ליבינקע סאַלאָמעאַ! — האָט ראָבערט אויסגערופען — ווי־אַזוי האָט איהר עס, פערמאָגענדיג אַזעלכע פּרעכטיגע אויגען, געקאָנט נישט דערזעהן די ריכטיגע, גוטע זייטען פון לעבען? הערט, סאַלאָמעאַ! ביז איצט, זעה איך, האָט איהר בלויז געליטען. איצט אָבער איז געקומען די צייט איהר זאָלט אויך געניסען. דער גורל האָט אונז צוזאַמענגעפיהרט, און מיר זענען שוין געקניפּט און געבונדען מיט אַ מאָדנער נאָהענטקייט, הגם מיר האָבען זיך ערשט היינט בייגאַכט בעקענט. פערגעסט אין אייער אָרימער פערגאַנגענהייט, פערגעסט אין אַלץ, און קומט, לאָמיר גיין צוזאַמען צום רופענדיגען גליק, צו אַ פריידיגער עקזיסטענץ. איהר וועט אויפלעבען צווישען נייע מענשען, בעקומען אַ נייע נשמה ממש, און איהר וועט געוויס נישט חרטה האָבען אויפ'ן פערגאַנגענעם. מיר וועלען קיינעם נישט אָפּגעבען אַ דין וחשבון אַ חוץ זיך גופא, און פאַר'ן פרייז פון אונזערע זינד וועלען מיר געניסען פון אַלע לעבענס־פערגעניגענס. איך זאָג אייך צו דאָס גליק נאָר מיט'ן בעדינג, אַז איהר וועט זיך מיר איננאַנצען אָפּגעבען, אָהן שום פאָרבעהאַלטען מיט'ן גאַנצען צוטרוי...

— צי וועט עס נישט ווידער זיין אַ נייע שקלאַפעריי? — האָט זיך סאַלאָמעאַ פונאַנדערגעלאַכט.

— אויב איהר... אויב דו וועסט ווערען מיין שקלאַפין, וועל איך אויך ווערען דיין שקלאַף! צי האָבען מיר דען אַנדערע הערען איבער זיך? זאָלבאַצווייט וועלען מיר קעמפען געגען דער גאַנצער וועלט; אמת, מיר זענען בלויז אין צווייען, אָבער אויף אונזער צד איז חכמה, געשיקטקייט, ענערגיע, שיינקייט. אַלע שאַנסען פון ערפאָלג זענען אויף אונזער זייט! פער'שכורט פון ענטוזיאַזם, פול מיט פעראַכטונג אין בעצוג צו אַלע, וואָס וועלען ווערען אַ שפּילעכעל, אָדער אפילו אַ קרבן אין אונזערע הענד, וועלען מיר זיך אויפהויבען צו די העכסטע הויכענישען! שוין־זשע ווערסטו האָבען די דרייסטקייט אַרומצוקוקען זיך אויף צוריק, וואַקלען זיך און מאַטערען זיך פון אומקלאָהרע ספקות?..

— קום אַריין! — האָט ראָבערט האַסטיג אַ זאָג געטון — מיר געפינען זיך איצט פאַר מיין האָטעל. נו, און זאָלען די צימערן, וואו איך וואוין זיין דער טעמפּעל, די וויג פון אונזער ליבע, וואָס וועט אונז אָנווייזען איידער מיר וועלען זיך אַוועקלאָזען אין קאַמף. אין די אָרעמס איינער פון אַנדערען וועלען מיר זיך ענדגילטיג איבערצייגען, אַז ביידע זענען מיר ווערט צו האָבען אַ גלענצענדע צוקונפט. קום אַריין! וואָס האָסטו מורא?

— ניין! — האָט סאַלאָמעאַ אויסגערופען — איך האָב קיין מורא נישט!

און זי איז דרייסט אַריבער די שוועל.

ראָבערט איז איהר נאָכגעגאַנגען.

אין דעם מאָמענט, ווען זיי זענען שוין געווען אין טונקעלען קאָרידאָר האָט ראָבערט אַרומגעכאַפּט סאַלאָמעאַ'ן אין זיינע אָרעמס, צוגעדרוקט צו זיין ברוסט און מיט פלאַמענדע ליפּען האָט ער געזוכט איהר ציטערדיגען פרעכטיגען מויל, וואָס האָט איהם אין דער צוקונפט געזאָלט בעשענקען מיט דאָס העכסטע גליק.

דאָס איז געווען דער ערשטער קוש, אַ ליידענשאַפטליכער לאַנג־דויערנדער קוש — אַ קוש פון עכטער ליבשאַפט.

— קום! — האָט ראָבערט אויסגערופען.

(פאָרטזעצונג קומט).

XXV

זאל „פילהארמאניע", נארוטאוויטשא 20

מיטוואך, דעם 2-טען מאי ד. י. 8.30 אין אוונד ארדענט איין דער

לאדזער ליטעראטען- און זשורנאליסטען - פעראיין

אגרויסע יובילעאום=אקאדעמיע

לכבוד דער 25=יעהריגער ליטעראַרישער טעטיגקייט פון בעליבטען דיכטער

יצחק קאצענעלסאן

I.
ליטעראַרישער טייל:

דער דיכטער און קריטיקער יעקב פיכמאן (פון א"י) רעד. י. העפטמאן (עמנואל) העברעאיש, ד"ר י. גאטליב, אברהם לעווינסאן, י. מ. ניימאן, ה. ל. זשיטניצקי, א. צייטלין (פון ווארשא), רעד. י. אונגער און דיכטער משה בראדערזאן פון לאדז.

II.
קינסטלערישער טייל:

1) פערשטארקטער „הזמיר"=כאר אונטער לייטונג פון פראפ. י. פיי=ווישים, וועלכער וועט אויספיהרען איניגע לידער פונ'ם יובילאר.
2) די בעריהמטע ארטיסטין-רעציטא-טארין און זינגערין פון פאלעסטינא פרוי ד"ר מרים בערנשטיין=כהן קומט ספעציעל צו דער אקאדעמיע און וועט אויספיהרען איניגע פון איהרע בעסטע רעפערטואר-נומערן ווי אויך ספעציעל איינגעשטודירטע לידער פון יובילאר.
3) רעציטאציעס פון יובילאר און דיכטער משה בראדערזאן.

III.
בעגריסונגען:

פון א רייהע ליטעראַרישע, קינסטלערישע און קולטו-רעלע אינסטיטוציעס פון לאדז, ווארשא און אנד.

שלום-ווארט
— פון —
יובילאר.

בילעטען שוין צו בעקומען אין דער קאסע פון פילהארמאניע-זאל. נארוטאוויטשא 20.

וואָרנונג!

אזוי ווי עס האבען זיך בעוויזען אין שטאט פערשידענע נאכגעמאכטע פעלד=בעטען, מאך איך בעקאנט דאס ג' פובליקום, אז די

עכט= **בעטען** עכט=
פאטענטירטע פאטענטירטע

זענען פערזעהען נור מיט דער שוץ-מארקע

PALMA-PATENT

פאר וועלכע מיר זענען פעראנטווארטליך ביז 3 יאהר.

— צו בעקומען איז אלע געשעפטען. —

אויסערדעם, בעזיצען מיר שטענדיג אויף לאגער אין א גרויסען צויסוואהל

ניקעל=בעטען, אמעריקאנקעס,
ניקעל-קינדער=בעטען, קינדער=וועגעלעך,
טיש=בעטען, קינדער=בענקעלעך
מעטער=מאס, אויף רעדלעך.

מאטראצען געבעטע, שאטקאווע און קאנאדיסקע.
קאזעטקעס און טאפטשאנעס.

בעמ.: בעטלעך מיט ווענטלעך ווייס אדער ברוין 17 זל.. פאלאווע בעטלעך 14 זל.
רעעלע בעהאנדלונג. פאבריקס-פרייזען. זעמטליכע רעפעראטורן.

הורט! **לאדז, פאלנאצנא 24, טעל. 31-85.** רעטייל!

פרייז 2 זל. שנעל און רעעל! פרייז 2 זל.

רעכטס=קאנסולענטען=ביורא

„פאראדא"-„PORADA"

10 פיעטריקאווער 10

אונטער לייטונג פון א לאנגיעהריגען רוטינירטען געריכטס-סעקרעטאר שרייבט אלערליי ביטען און אפעלאציעס, קלאוזולעס און זאבעזפיעטשעניעס. אינפארמירט און שרייבט אין אלערליי מיליטער-ענינים. אויך איבערזעצונגען אין פרעמדע שפראכען. 258

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען

בזשעזשינער 11, טעל. 37-63
אפען פון 9 פריה ביז 7 אוונד.

ד"ר וואלינסקי	נאז, האלז, אויערן קר.	4—3
ד"ר קערשנער	קינדער קראנקהייטען	$12-9^1/_2$ 5-4
ד"ר שיפמאן	אינערליכע קראנקה.	1—11
ד"ר לוביטש	הויט-און געשלעכטס-קר.	1—12
ד"ר שמירגעלד	נערווען און גייסטיגע קר.	$2-12^1/_2$
ד"ר גאלדבלאט	אויגען-קראנקהייטען	1—12
ד"ר עלי-אסבערג	כירורגישע-קראנקה.	3—1
ד"ר בערגסאן	פרויען און געבורטס-הילף	4—3

פסיכא-טעראפיע, שפראך-שטערונגען ווי שטאמלען א. א. ווי פאקען-שטעלען, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראהלונג אינהאלירונגען, מאסאזשען, עלעקטריזאציע, אפעראציעס. אויף פערלאנג—היזיטען אין שטאט,—אין לאבאראטאריום ווערען אנגענומען אלע ארט אנאליזען, ווי אויך פלעגמא און בלוט.

אימפונגען געגען שקארלאטין.
ווי אויך א דענטיסטישער קאבינעט.

ד"ר זילבערשטיין	צאהן-ארצט	2—10 נב.
ד"ר לאושינסקי סטאראפאלסקא	צאהן-ארצט	7—3

קינסטליכע ציינער, קראנען, מאסטען א. א. וו.
די לעטשניצע איז אויך מעטיג זונטאג.

מאסאזש= און היילגימנאסטיק-שולע און קאבינעט
פון דר. מעד.
ב. שמירגעלד
בענעדיקטא 6, טעל. 51-89.
[illegible]
צו שפרעכען פון 3—5 נאכמ.

Dr. med.
L. Pikielny
אורא לאג
ספעציאל-ארצט פאר נירען, בלאזען- און הארן-קראנקהייטען
Nawrot 8,
telefon 19-90.
צו שפרעכען פון 4—7 אין אוונד

Dr. med.
BRAUN
23 פאלודניאווא 23.
טעלעפאן 40-26.
ספעציאל-ארצט פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער שוואכע.
בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט (האר-אויספאל)
נעהמט אן פון 9 ביז 11 פריה און פון 5—8 אוונד.

Dr. med.
STUPEL
Szkolna 12
ספעציאליסט פאר הויט-, האר- און וועגערישע קראנקהייטען, מענער-שוואכע, ליכט און ראדיום, רענטגענשטראהלען און קווארץ-ליכט, עלעקטרא-טעראפיע.
נעמט אן פון 12 ביז 3 נאכמ. און פון 6 ביז 9 אין אוונד.
לעטשניצע-פרייזען.

אשותף (טע)
מיט א קליינעם קאפיטאל צו א גאנגבאר געשעפט, הערט געזוכט. אפערטען אונטער „געשעפט" אין אדם. 822

פעהיגע
קראוואטען=נייהערינס
ווערען געברויכט
זגערזשער-גאס 30B
ביי וויטעלזאהן. 880

לעבער
צו נעהמען אויף דער מאסק
ווערען אנגענומען ביי
ג. נארדמאן
29 צעגעלניאנא 29

Dr. med.
NIEWIAŻSKI
Sienkiewicza 34
tel. 59-40.
ספעציאליסט פאר סיפיליס טריפער. און הויט-קראנקהייטען. מענער-שוואכע
נעמט אן פון 5—9 אוונד

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al Kościuszki 27
tel. 51-78,
הויט און וענערישע קראנקה. רענטגען און ליכט-הייל אנשטאלט.
נעמט אן פון 4—7 אין אוונד

LEKARZ-DENTYSTA צאהן=ארצט
St. GELBERG
זאכאדניא 15, טעל. 31-08
היילט גאנץ פערנאכלעסיגטע ציינער און מונד-קראנקה., צאהן-ציהונג אהן שמערצען, היילט מיט ליכט-בעשטראהלונג, ספעציעלער לאבאראטאריום פון קינסטליכע ציינער.
נעהמט אן פון 9—7 אוונד. צו ביליגע פרייזען.

והיה כי ישאלך בנך מחר לאמר מה זאת?
פארוואס לויפט יעדער אין ביורא פעטריקאווער 17?!
ואמרת אליו, זאלסטו איהם זאגען
— אז אין דעם ביורא —
17 פעטריקאווער 17
דורכגאנג זאכאדניא 52, יאו ס'ווערט ערלעדיגט און געוויסענהאפט געשריבען לויט'ן אוסטאוו אלערליי ביטעס קלאוזולעס, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט א' פוילען, אפעלאציעס צו-ווילנע און קארנע אפאזיציעס, אדוואקאניעס, רעקורסען וועגען דירה אין אוזשאנד-ראזיעמטשי, וועגען פעסער אין קאמיסאריאט-רזשאנדו און אלע פאליציי-בעצירקען, אקטען אינטער-ציזיעס, אקטען דאראוויזנעס, קארנע ספראוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען. ספעציאליסט פון שותפות-אקטען
מיט אכטונג י. מאנעלא,
רעכטס-קאנסולענט.

לייה-ביבליאטעק
אויפ'ן נאמען פון
א.אייזענשלאס
11 פאלודניאווא 11
איז אפען מאנטאג און מיטוואך פון 5—9 אוונד,
שבת — פון 10—1 מיטאג און פון 4—9 אין אוונד

ZDOLNA
SPRZEDAWCZYNI
z kilkuletnią praktyką do magazynu konfekcji damskiej, poszukiwana od zaraz.
Z. Gliksman. Główna 1. 888

Dr. med.
Wolf Eychner
פרויען-קראנקהייטען
און אקושעריע
זגערזשער 11 טעל. 34-72
נעהמט אן אין דער לעטשניצע פיעטריקאווער 294 פון 12—2 אכמ. און דערהיים פון 6-8 אוו

Dr. HELLER
ספעציאליסט פאר הויט-און וועגערישע קראנקהייטען.
2 נאווראט 2
נעמט אן ביז 10 פריה, 1—2 און פון 4 – 8 אוו. פאר פרויען ספעציעל פון 4 - 5 נאכמיטאג. פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען.

MIEJSKI KINEMATOGRAF OSWIATOWY
Wodny Rynek (róg Rokicińskiej) tel. 18-26
Dojazd tramwajami 16 i 10.

Dziś i dni następnych :
„Łzy i śmiech Wiednia"
Dla młodzieży :
„CHANG"
Wpoczekalniach kina codz. do g.22 audycje radjofonicz.

Dr. med. A. MAZUR
אויערן, נאז- און האלז-קראנקהייטען, שטימע- און שפראך-פעהלערן (שטאמלען א.ז.וו.)
האט זיך איבערצויגען פון נארוטאוויטש 44
אויף וושכאדניא 65, טעל. 66-01
(איינגאנג אויך דורך פעטריקאווער 46).
נעהמט אן פון 11.30 ביז 12.30 און פון 3—5 נאכמ.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען
און ערצטליך=דענטיסטישער קאבינעט
זגיערסקא 17 טעל. 16-33.

ד"ר ראקאווסקי	נאז האלז, אויערן קר.	10—11 3—2 7—6
ד"ר רושאנער	הויט און געשלעכטס קר.	10—11 1—2
ד"ר גאלדשטיין-פאלאק	אויגען-קראנקהייטען	1—2 7—8
ד"ר יוסטמאן	נערווען קראנקהייטען	12—2 הוין זונ.
ד"ר ראזענצווייג	קינדער-קראנקהייטען	10—12 4—5
ד"ר פאפיערני	פרויען און געבורטס-הילף	$1-11^1/_2$ 5—6
ד"ר קאנטאר	כירורגישע-קראנקהייט.	4-5 זונ. 1—2
ד"ר ווינבערג	אינ. הערץ לונגען-קר	11-1 $5^1/_2$—7
ד"ר סטופעל	רענטגען	10—12 4—6
א. גראדזענטשיק	צאהן-ארצט	3—7
נ. ראזעס	צאהן-ארצט	9—2

צאהן-פונדהמלונג, בעלייכטונגען, קראנען, מאסטען א. א. וו.
בא דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען
א רענטגען=אינסטיטוט
הילונג פון הויט קראנקהייטען פון קאפ (פארך) מיט רענטגענשטראהלען, פאר בעשטראהלונג און דורכלייכטונגען, קווארץ-לאמפא, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, אלע מעגליכע אנאליזען. א קורס פאר שטאמלער.
אימפונגען געגען שארלאך (שקארלאטין) פון 4—5 נאכמ.
די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג.
ווזיט אין דער שטאט.
ערצטליך-קאסמעטיש. גאבינעט
פרל. מ. מארקוס נעהמט אן פון 5—7 אוונד

אנאנסען=פרייז פאר'ן טעקסט—15 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—20 גר. אין דער זייט 7 שפאלטען
אין טעקסט—40 " " " " " 60— " " "
פאר א מילימעטער-שורה: נאכ'ן טעקסט—10 " " " " " 15— " " "
אויסער דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

אבאנאמענטס=פרייז: אין לאדז – 5 זל. א חודש מיט אפטראגען א היים; אויף דער פראווינץ – 6 זל. א חודש; אין אויסלאנד מיט 30 פראצ. טייערער.
פאר'ן אינהאלט און טערמינפון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך.
די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg.
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny Ch. Kauf...